

Institutionen för psykologi,
Lunds Universitet

Kultur och hälsa-

En fenomenologisk studie av den kulturella
bakgrundens roll i individens hälsoupfattning.

Carolin Billgren och Zackaria Ressaissi
Kandidatuppsats vt. 2004
Handledare: Roger Sages

Abstract

The aim of the study has been to see if there are cultural differences in the perception of health and, if so, analyze if this is something needed to be taken in consideration in Swedish healthcare, schools and so forth. The participants were children aged between nine and nineteen. The study was performed at Islamic center's Islamic free school in Rosengård, Malmö. We have used a phenomenological approach that encourages the participants to talk freely and in their own words about a given subject, in our case, health. To analyze the transcribed interviews we have used software, Minerva, an application of Meaning Constitution Analysis (MCA) developed by Roger Sages, lector at The University of Lund. The results show that all the participants, regardless of culture, feel that eating right and exercising are crucial for their health. Additional to this we have found that the participants have a very strong solidarity whit their family and their origin country. Apart from this we have found no overall perception of health.

Keywords: Phenomenology, culture and health, culture

Abstract	2
Inledning.....	5
Bakgrund och frågeställning	5
Huvudfrågeställningar	6
Metod och urval.....	6
Kvalitativ eller kvantitativ metod?	7
Respondenterna	7
Förändringar under undersökningens gång.....	8
Rosengård och Ögårdsskolan	10
Den kvalitativa intervjun.....	10
Reliabilitet i en kvalitativ intervjustudie	12
Validitet i en kvalitativ intervjustudie	13
Kvalitative studie av barns ord.....	14
Antal medverkande	14
Fenomenologisk introduktion	15
Fenomenologiska begrepp och åsikter	16
Olika förklaringar av kulturbegreppet.....	18
Kultur och hälsouppfattning.....	19
Kultur och Subjective well-being.....	20
Generaliseringar	21
Dataanalys – MCA	22
Resultatredovisning	26
Urval av försökspersoner	26
Urval i resultaten	27
<i>Försöksperson 1 – Somalisk pojke, 9 år</i>	28
Modaliteter	28
Affects	28
Belief	28
Function.....	29
Entiteter	29
Sammanfattning av intervjuperson 1.....	30
<i>Försöksperson 2- Kosovo flicka, 13 år</i>	31
Modaliteter	31
Affects	31
Belief	32
Function.....	32
Entiteter	32
Sammanfattning av intervjuperson 2.....	33
<i>Försöksperson 3-Irakisk pojke, 11 år</i>	34
Modaliteter	34
Affects	34
Belief	34
Function.....	35
Entiteter	35
Sammanfattning av intervjuperson 3.....	36
<i>Intervjuperson 4-Turkisk pojke, 11 år</i>	37

Modaliteter	37
Affects	37
Belief	38
Function.....	38
Entiteter	39
Sammanfattning av intervjuperson 4.....	40
<i>Försöksperson 5-Somalisk pojke, 12 år</i>	40
Modaliteter	40
Affects	41
Belief	41
Function.....	41
Entiteter	42
Sammanfattning av intervjuperson 5.....	43
<i>Försöksperson 6- Kuwaitisk flicka, 19 år</i>	43
Modaliteter	43
Affects	43
Belief	44
Function.....	44
Entiteter	45
Sammanfattning av intervjuperson 6.....	46
Sammanfattning av alla intervjupersoner.....	46
Modalitetsanalys.....	46
Entiteter	47
Diskussion	47
Referenser.....	51

Inledning

Bakgrund och frågeställning

I Sverige idag finns det så många olika kulturer som lever tillsammans. Det multikulturella Sverige som uppstår av detta ger oss mycket ny kunskap, men samtidigt ställer det frågan om det finns kunskap som vi saknar. Den svenska uppfattningen av hälsa är så klart förankrad i den svenska kulturen men i dag bor det så många kulturer i Sverige. Det vi ville undersöka var om det finns kulturella skillnader när det gäller hälsa och hälsouppfattning samt om dessa eventuella skillnader är något som man behöver eller rent av bör ta hänsyn till. Vi ville därför höra personer från olika kulturer, med sina egna ord, beskriva kontakter som har uppstått vid ämnet hälsa, i vardagslivet så väl som vid allvarigare hälsosituationer. Matsumoto (2000) menar att terapeutens och läkarens roll har förändrats i och med dagens multikulturella samhälle eftersom det finns kulturella skillnader när det gäller uppfattning av problem och hur man vill handskas med och behandla dessa problem. Han menar att dessa kulturella skillnader påverkar terapeutens och läkarens arbete eftersom den traditionella behandlingen av en sjukdom kan vara okänslig eller till och med opassande när den appliceras över kulturgränserna. (Matsumoto, 2000)

När vi inledde arbetet med uppsatsen ställde vi oss frågan om det fanns ett behov av detta, att beskriva hälsouppfattning hos invandrare i Sverige för att bygga nya hjälpmedel inom vården såväl som vid vardagsfrågor. Vi trodde det och valde att gå vidare med vår undersökning. Vi undrade om uppfattningen av hälsa, både allmänt och i sjukdomstillstånd, kan skilja sig mellan olika kulturer. Och i så fall på vilket sätt det skiljer sig åt. Att kulturen spelar roll när det gäller hälsa och hälsouppfattning finner vi till viss del stöd i litteraturen. Både i böcker och i tidskrifter har det på senare år ägnats uppmärksamhet åt fenomenet.

”The important role of culture in contributing to the etiology, maintenance, and treatment of disease has become increasingly clear. /.../ cultures may vary in their definitions of what is considered “healthy”” (Matsumoto, 2000, s. 229)

Syftet med undersökningen var att finna ny kunskap. Denna kunskap skulle sen eventuellt fungera som ett hjälpmedel vid kontakter med myndigheter och sjukvård men även vid dagliga kontakter.

Vi var från början intresserade av att definiera vad man exempelvis söker läkarhjälp eller råd för inom olika kulturer men även om uppfattningen av generellt hälsotillstånd. Med generellt hälsotillstånd har vi menat hur man mår till vardags, alltså inte vid sjukdom. Generellt hälsotillstånd kan även innebära hur man tar hand om sig själv för att få och/eller bevara en bra respektive dålig hälsa

Efter hand som vi utförde intervjuerna blev vår undersökning mer och mer inriktad på att gälla mer generellt hälsotillstånd än hälsa vid sjukdomstillstånd. Dels fann vi detta mer intressant och dels var det detta som våra respondenter talade om. Mycket av det som nämndes om vardagshälsa i intervjuerna handlar om vad man bör och inte bör göra för att bibehålla, respektive erhålla en bra hälsa. Vad som sen karakteriserar en bra hälsa har vi fått många olika förslag på.

Huvudfrågeställningar

- Finns det kulturella skillnader i uppfattningen av vardagshälsa?
- Finns det kulturella skillnader i uppfattningen av sjukdomstillstånd och dess alvarlighetsgrad?
- Finns det kulturella skillnader när det gäller bedömning av sjukdom och när man ska/bör söka läkarvård?
- Finns det kulturella skillnader när det gäller uppfattningen av vad man kan göra för att må bra?
- Finns det kulturella skillnader när det gäller uppfattningen om vad man gör när man inte mår bra?

Metod och urval

Undersökningen är genomförd med en kvalitativ metod och en fenomenologisk inriktning. Vi har haft ett väldigt öppet angreppssätt där vi har gjort allt för att våra förutfattade meningar och vår förförståelse inte ska påverka arbetet. Således ska de huvudfrågeställningar som vi nämnde ovan ses mer som funderingar från vår sida än som hypotesliknande frågeställningar som vi vill bekräfta eller förkasta. Detta är ju också en av de största skillnaderna mellan kvalitativ och kvantitativ forskning. Då den senare är ute efter att bekräfta en hypotes så är den föregående ute efter att skapa en hypotes.

Kvalitativ eller kvantitativ metod?

En kvalitativ metod är skapad på en fenomenologisk grund och en kvantitativ metod har en positivistisk utgångspunkt. Positivismen kännetecknas av en objektiv undersökning som primärt koncentrerar sig på att förklara och förutse mätbara händelser. Fenomenologin å andra sidan fokuserar istället på att förstå vilken mening olika händelser har för den individ som blir studerad. Man kan säga att inom ett positivistiskt paradigm anser man att det existerar en objektiv sanning i världen som man kan avslöja genom en vetenskaplig metod som fokuserar på att mäta förhållanden mellan variabler systematiskt och statistiskt. Denna åsikt inom positivismen, att allt går att kvantifiera, gäller även när man bedriver studier med människor, så som våran. Då vi inte anser att detta är ett angreppssätt som stämmer överens med vår syn på studien har vi istället valt att använda oss av en kvalitativ metod. Denna är istället intresserad av att på ett så riktigt sätt som möjligt beskriva, avkoda och tolka de precisa betydelserna som olika fenomen som förekommer i en individs naturliga sociala miljö har på denne. Dock kan det ibland vara lite svårt att definiera vad kvalitativ metod är. (Cassell och Symon, 1997)

”The label qualitative methods has no precise meaning in any of the social sciences. It is at best an umbrella term covering an array of interpretive techniques which seek to describe, decode, translate and otherwise come to terms with the meaning, not the frequency, of certain more or less naturally occurring phenomena in the social world.” (Van Maanen i Cassell och Symon, 1997, s3)

Respondenterna

Vår tanke från början var att rekrytera respondenter från två olika ställen, Ögårdsskolan på Rosengård i Malmö och S:t Hans gården på Norra fäladen i Lund. Vi började med att ha ett möte med ledningen på respektive ställe för att berätta vad vi ville göra och varför. Efter det skickade vi ut ett semiformellt brev till föräldrar och barn där vi presenterade vårt projekt och bad om deras hjälp. Med i brevet fanns en formell projektbeskrivning. Då ingen från S:t Hans gården ville delta i undersökningen så beslutade vi att enbart utföra intervjuer på Ögårdsskolan. Som vi nämnde ovan så ville vi inte att våra egna fördomar skulle påverka undersökningen och dess resultat. Med detta i åtanke bestämde vi i ett tidigt skede att inte ha

några avgränsningar för vilka vi skulle intervjua. Vi gick således in i intervjuarbetet med inställningen att vi skulle intervjua kvinnor och män, barn och vuxna och folk från alla kulturer och land. Detta urval eller snarare brist på urval bestämde vi oss för att hålla fram till dess att vi hittade någon grupp som vi tyckte var särskilt intressant och då avgränsa oss till den gruppen. När vi hittade en grupp som vi ville avgränsa studien till så visade det sig vara barn. Orsakerna till att det blev just barn var att de gav så oväntade svar och inte verkade vara så påverkade av vad som var ett socialt förväntat eller accepterat svar utan istället svarade precis så som de tänkte. Eftersom ingen i Lund ville delta i studien så utförde vi, som sagt, alla intervjuer i Malmö. Detta fick som följd att i princip alla respondenter är muslimer eftersom Ögårdsskolan är en muslimsk friskola.

Syftet med kvalitativa intervjuer är att få respondenterna att prata fritt och att med egna ord och argument beskriva en situation, i vårt fall hälsouppfattning. Eftersom vi på detta vis får en bild av individens egna uppfattning av en situation så kan vi tolka detta och på så sätt förstå de handlingar och beteendemönster som följer. En kvalitativ metod visar alltså totalsituationen och det är denna helhetsbild som är dess största tillgång.

Vi har intervjuat 10 barn i åldrarna nio till nitton år. Intervjuerna pågick under fyra dagar på Ögårdsskolan i Malmö under mitten av april 2004. De barn (och vuxna) som intervjuades valdes ut i samråd med rektor och en ansvarig på skolan. Vid intervjuerna var en av oss ensamma med respondenten i ett avskilt rum. Intervjuerna spelades in på band och transkriberades senare för att inte störa intervjun. Vår tanke och vilja från början var att varje intervju skulle vara i cirka en timme. När vi senare inledde intervjuarbetet visade sig detta vara svårt då ingen av intervjuerna varar mer än en halvtimme. För att inte ”pressa” fram längre intervjuer och för att ta hänsyn till den ekologiska validiteten avslutade vi intervjuerna när respondenten inte hade mer att säga. Vår studie har ju utförts i en naturlig miljö, på skolan, vilket ger studien högre ekologisk validitet än om den utförts i laboratoriemiljö. (Willig, 2001)

Förändringar under undersökningens gång

Som det framgår ovan så har vi gjort en del ändringar under resans gång, vilket som av vissa kanske uppfattas som underligt. Dock är denna flexibilitet, att kunna ändra på upplägget av en undersökning under själva genomförandet av den, en del av användandet av en kvalitativ metod. Det är främst två saker som denna flexibilitet gäller. Det första gäller frågeställningen. Om en forskare med hjälp av den kunskap som denne får under undersöknings- och

informationsinsamlingsfasen upptäcker att vissa frågeställningar har formulerats fel eller rent av inte formulerats överhuvudtaget rättar man till detta. Det andra gäller på det sätt som man lägger upp undersökningen. På vilka sätt man närmar sig undersökningsenheterna, vilka frågor som tas upp hur och i vilken ordning. Planeringen av en kvalitativ undersökning utmärks av en i princip avsaknad av styrning från forskaren själv. Undersökningen styrs istället av den nya kunskap och förståelse som uppstår under arbetets gång. Så var det också i vårt fall då vi dag ett enbart hade ett par frågeställningar men under undersökningens gång utvecklade vi nya och förbättrade de befintliga. Även själva upplägget på undersökningen förändrades under arbetet då vi, efter ny kunskap och förståelse, ändrade upplägg och bestämde oss för att enbart använda barn i studien. (Holme och Solvang, 1997)

”Vi utformar en plan för det vi vill göra och hur vi ska bära sig åt, samtidigt som vi är medvetna om att denna planering kan komma att ändras under undersökningens gång. Men detta behöver inte innebära något problem; vi kan tvärtom se det som ett uttryck för att vi efter hand får en bättre förståelse av det fenomen vi studerar.” (Holme och Solvang, 1997, s. 100)

Att låta det som kommer fram under undersökningen styra dess planering och förändra den har både sina för och nackdelar. Fördelen med att inte låta undersökningens gång vara låst från början är att man genom förändringarna hela tiden skapar en bättre och mer grundläggande förståelse för fenomenet som undersöks. Detta är även nackdelen då dessa förändringar kan göra det svårt att jämföra exempelvis den första intervjun med den sista. Detta eftersom informationen i intervjuerna kan ha kommit fram dels genom olika upplägg vid insamlingen av informationen och dels genom olika uppfattningar av fenomenet som undersöks från forskarens sida. Kvantitativa metoder löser detta problemet genom att skilja på själva utvecklingen av problem och teorier och informationsinsamlingen i sig. Detta innebär att undersökningens upplägg är styrt av forskaren och att ny kunskap som kommer fram i undersökningen inte får styra dess utformning. Konsekvensen av detta blir att den informationen som tas fram är generaliserbar men att det inte finns några garantier för att den information man fått fram är relevant för den frågeställning man satt upp. För vår undersökning tror vi att vi har fått fram en bättre undersökning genom att, så att säga, låta undersökningen själv styra sin utformning. Samt att vi har tagit mer hänsyn till subjektet än om vi hade valt att utföra en kvantitativ undersökning. (Holme och Solvang, 1997, Starrin och Svensson (red), 1994)

Rosengård och Ögårdsskolan

Intervjuerna utfördes som sagt på Ögårdsskolan som ligger i stadsdelen Rosengård i Malmö. Rosengård är ett höghusområde där majoriteten av husen byggdes under 60-70-talet som en del av det så kallade miljonprojektet. På Rosengårds cirka 3,3 kvadratkilometer bor 21 345 personer och ungefär 84 % av dessa har utländsk bakgrund. I området där 7 % av befolkningen är arbetslös är den disponibla medelinkomsten 153 800 Skr. Det arbetas mycket för att minska bidragsberoendet och öka integrationen i detta område som ibland beskrivs som ett integrationens misslyckande. (www.malmo.se 5/5 2004)

Ögårdsskolan är en muslimsk friskola som drivs av Islamic center, samma förening som är ansvarig för moskén i Malmö. Föreningen beskriver sin vision för skolan som följer;

”Skolans verksamhetsidé bygger på ett långsiktigt och kontinuerligt arbete för integration av eleverna i det Svenska samhället. Vi är en kulturbärande skola som bejakar mångfaldens möjligheter. Barnens kulturella rötter bevaras och utvecklas i mötet med de nya, svenska rötterna för framtiden. Under skoltiden läggs såväl en kunskapsgrund som en social grund för utveckling och förståelse i det svenska samhället. Ögårdsskolan står för öppenhet och tolerans med ömsesidig respekt för varandras kulturer. I vårt arbete utgår vi från en demokratisk människosyn, där verksamheten på alla nivåer främjar integration och ömsesidig respekt.”
(Ögårdsskolans infobladd, s.1, 2003)

Vid en brand på moskéområdet i april 2003 totalförstördes Ögårdsskolan och bedriver nu undervisningen i provisoriska lokaler på Rosengård. Islamic center räknar med att kunna återvända till de återuppbyggda lokalerna vid läsårstarten hösten 2004. Ögårdsskolan bedriver i år (2004) verksamhet för cirka 200 barn fördelat på 17 anställda.

Den kvalitativa intervjun

Kvale (1997) beskriver den kvalitativa intervjuaren som en malmletare som gräver ur den intervjuades rena erfarenheter och där finner malmklumpar av data eller mening som är rena och obesudlade av ledande frågor. Dessa klumpar förblir sedan orörda av den yttre omvandlingen från muntlig till skriftlig form. Dessa objektiva fakta fås sedan fram genom olika analystekniker och får därmed sin slutgiltiga form. Detta är faktiskt en ganska bra beskrivning av vad den kvalitativa intervjuarens arbete går ut på. Man kan se det som ett

samspel mellan två personer som samtalar om ett ämne av gemensamt intresse. Just samtalet är en fundamental form för mänskliga interaktioner, i vardagslivet så pratar vi med varandra, ställer frågor och ger svar. Det är så vi lär känna andra människor och får veta mer om vår omvärld. En forskningsintervju bygger på dessa vardagens samtal fast den är ett professionellt samtal. (Kvale, 1997,) En halvstrukturerad livsvärldsintervju kan beskrivas som följer;

”En intervju vars syfte är att erhålla beskrivningar av den intervjuades livsvärld i avsikt att tolka de beskrivna fenomenens mening.” (Kvale, 1997, s. 13)

Även om det finns likheter mellan en kvalitativ intervju och ett vardagligt samtal är det viktigt att komma ihåg att en intervju är ett samtal som har en struktur och ett syfte. Intervjun låter intervjuaren ställa noga övervägda frågor och få ny kunskap tillbaks och går på så sätt förbi det vardagliga samtalet. Det kan även vara bra att ha i åtanke att en intervju inte är ett jämställt samtal eftersom forskaren bestämmer ämnet för samtalet och på så sätt kontrollerar dess upplägg även om en kvalitativ intervjuare använder den minsta form av styrning. (Kvale, 1997, Holme och Solvang, 1997)

I en kvalitativ intervju använder man sig inte av standardiserade frågeformulär eftersom man inte vill att forskaren ska styra intervjun i så stor utsträckning. Man vill istället att respondenten själv ska styra utformningen av intervjun genom sina uppfattningar och svar. Så jobbade även vi vid våra intervjuer på Ögårdsskolan. Inledningsvis hade vi bara några väldigt öppna frågor så som *Vad tänker du på när jag säger hälsa?, Vad är en bra hälsa för dig?, Vad är en dålig hälsa för dig?* Och så vidare. Ytterligare frågor tillkom sen under intervjun som följdfrågor till vad respondenten sagt. I princip efter varje intervju så fick vi sedan idéer på nya frågor som vi använde i nästa intervju. Som sagt så hade vi några frågor, eller en handledning, till vad vi skulle fråga under intervjun och dessa använde vi oss alltid av. Att ha en sådan manual vid sin intervju är viktigt så att intervjun täcker upp de områden som undersökningen är inriktad mot. Dock behöver man inte följa denna till punkt och pricka utan mer se den som just en handledning. Detta eftersom man som forskare inledningsvis har en uppfattning om vilka faktorer som är viktiga. (Holme och Solvang, 1997)

Vissa avfärdar den kvalitativa intervjun som en forskningsmetod eftersom man ofta får motstridiga svar från olika respondenter. Huvudargumentet för att göra så är att man inte förvärvar en objektiv kunskap utan en subjektiv kunskap som är alltför beroende av de intervjuade personerna. De som försvarar den kvalitativa intervjun som en forskningsmetod menar denna subjektiva kunskap i själva verket är styrkan hos metoden. Detta eftersom man

då får en mångsidig och kontroversiell bild från flera individer som på bästa sätt illustrerar den värld vi lever i. (Kvale, 1997)

Reliabilitet i en kvalitativ intervjustudie

I litteraturen känns frågan om kvalitativa intervjuer och reliabilitet som en väldigt svår fråga. I en kvalitativ undersökning är ju inte huvudmålet med reliabilitetsfrågan att kunna kvantifiera sina resultat eller att resultaten ska bli exakt de samma om en annan forskare skulle göra samma undersökning som det är i en kvantitativ studie. I en kvantitativ studie är ju något av det värsta man kan göra, sett ur en reliabilitets synvinkel, att behandla försökspersonerna olika på något som helst vis eftersom detta skulle påverka hela undersökningens reliabilitet. I en kvantitativ undersökning gäller i princip det motsatta. Syftet med de flesta kvalitativa undersökningar är att studera ett speciellt, eventuellt unikt, fenomen in i minsta detalj. Inte att söka mätbara variabler som gäller för en stor grupp människor. Det som det resoneras mest om när det gäller kvalitativa intervjuer och reliabilitet är kodningen och analysen av materialet men även reliabilitet hos intervjuaren nämns. Vi kommer nedan att förklara alla tre begreppen. (Kvale, 1997, Cassell och Symon, 1994)

Kodarens reliabilitet. Det bästa sättet att testa reliabiliteten hos en kodare är att låta två personer, oberoende av varandra, koda samma text för att se om de kommer fram till samma sak. Den andra personen behöver inte vara en som redan är involverad i projektet utan kan lika väl vara en oberoende kodare. I de fall då inte dessa två kan enas kan man ta in en tredje kodare för bedömningen. När kodningen sker efter enligt utvalda kategorier finns det test att använda sig av för att statistiskt testa kodarens reliabilitet.

Reliabilitet vid analys av materialet. Vid analysen av en kvalitativ intervju är risken för att forskaren påverkar materialet med sina egna åsikter och uppfattningar minst lika stor som vid en kvantitativ undersökning. Det är även minst lika viktigt som vid en kvantitativ intervju att vara uppmärksam om den risken och jobba för att motverka den. För att motverka att man själv påverkar resultatet är det viktigt att inledningsvis (både innan intervjuerna utförs och innan analysarbetet påbörjas) erkänna och jobba för att motverka sina egna åsikter och uppfattningar. Detta kan liknas vid bracketing inom fenomenologin som vi nämner längre ner. Problemet är ofta att det är en ensam forskare som sitter och gör analysen vilket gör det svårare för dem som tar del av resultaten att se vad som ligger bakom vissa slutsatser. (Kvale, 1997, Cassell och Symon, 1994)

”Analysen av intervjuerna genomförs ofta av en ensam forskare, och läsaren har inte så mycket att bygga på för en bedömning av hur mycket forskarens perspektiv inverkar på resultatet av analysen. En viss kontroll över en godtycklig eller ensidig subjektivitet vid analysen får man dock genom användning av flera uttolkare för samma intervju.” (Kvale 1997, s. 188)

Reliabilitet hos den som intervjuar. Ibland så kan det hända att olika intervjuare får fram olika mängder data vid sina intervjuer. Detta kan bero på att en följer de förutbestämda frågorna till punkt och pricka och ser till att få svar på alla de frågor som finns med i intervjuguiden medan den andre anser det vara viktigare att följa upp de trådar som intervjupersonen själv lägger ut. Dock så hävdar många forskare att det inte är en nackdel att använda sig av olika tillvägagångssätt vid intervjuerna utan att det bara ger en bättre och djupare bild av fenomenet som undersöks, något som vi redan nämnt en del om i förra stycket. (Kvale, 1997, Cassell och Symon, 1994)

Validitet i en kvalitativ intervjustudie

Precis som med reliabilitet i en kvalitativ studie är validiteten även ett omdiskuterat område när det gäller kvalitativa studier, kanske mer så än reliabiliteten. I en kvantitativ studie anses en undersökning ha validitet om den mäter det den avser att mäta. De flesta (se Cassell och Symon, 1994, Holme och Solvang, 1997, Willig, 2001 mfl.)menar att detta även är fallet när det gäller validitet i en kvalitativ studie. Dock gäller det med vissa undantag. För det första är inte kvalitativa forskare så ”besatta” av att deras undersökning ska ha validitet som en kvantitativ forskare är. Det var till och med varit så tidigare att det har nästan ansetts som lite ”fult” för en kvalitativ forskare, särskilt om denne använder sig av ett fenomenologiskt angreppssätt, att ens nämna ord som reliabilitet och validitet eftersom de ansågs vara begrepp skapade av positivismen, som man tagit avstånd från. Forskare som inte använder sig av kvalitativa intervjustudier, och då främst positivismen, har ofta kritiserat kvalitativa intervjustudier för att inte vara valida. Huvudargumentet är, som det alltid är när det rör kvalitativ forskning, att metoden förlitar sig på subjektiva intryck och med det inte presenterar en objektiv och kvantifierbar bild av världen eller det fenomen som studeras. (Cassell och Symon, 1994, Kvale, 1997, Willig, 2001 Holme och Solvang, 1997)

I en kvalitativ intervjustudie har forskaren en mycket nära relation till den som blir intervjuad. Den intervjuade har även möjlighet att påverka studiens gång genom att exempelvis rätta forskaren om man tycker att denne har dragit fel slutsatser om något. I vissa kvalitativa studier låter man respondenterna gå igenom det analyserade materialet för bedömning. Respondenten i fråga kan sen komma med åsikter och synpunkter som hjälper forskaren i det fortsatta arbetet. (Cassell och Symon, 1994, Kvale, 1997, Willig, 2001) Willig (2001) menar att detta, att låta respondenterna ”hjälpa till” med sina åsikter angående det analyserade materialet, måste i minsta fall ge studien någon validitet.

Det största problemet när det gäller kvalitativa intervjustudier och validitet är forskarens egen påverkan på materialet vid tolkningen av det. Det kan vara så att forskaren misstolkar intervjupersonens motiv eller signaler som de sänder ut. Forskaren kan även ha missuppfattat situationen där intervjun utspelade sig, eller tolkat den på ett annorlunda vis än respondenten.

Kvalitative studie av barns ord

Att barns verklighets uppfattning skiljer sig från den vuxna världen är uppenbart av deras aktiviteter och daglig miljö jämfört med en vuxen. Om man förutsätter att omgivning består av andra barn och skola som den största interaktionen med andra finner man att deras beskrivningar blir relaterade till denna värld. Följaktligen skiljer sig också deras interaction mellan varandra med den mellan en vuxen fastän det har funnits en daglig tillvaro med vuxna sedan födelsen barn. Enligt Jan Trosts (1993) ”teoretiska perspektiv” (Trost 1993, s.39) ska konkreta frågor om beteenden och händelser framställa värden om åsikter och känslor hos barn och att undvika abstrakthet i frågeställning skulle vara en regel att stå fast vid.

En typisk uppfattning är att barn vid intervjuer inte kan koncentrera sig och har svårt att sitta still men det kan man förklara ogiltig om ett intresse finns hos barnet av att berätta eller om temat skapar en vilja att berätta. (Trost, 1993)

Antal medverkande

En vanlig fråga när man inleder en undersökning är hur många intervjupersoner man behöver. Vi ställde oss också denna fråga och bestämde oss för att sikta på tio till tjugo intervjuer. Dock fick vi höra från vår handledare att en sådan sak är i princip omöjlig att bestämma i förhand. Svaret man får när man läser litteratur (Kvale, 1997, Holme och Solvang, 1997 mfl.)

brukar vara att ”Intervjua så många personer som behövs för att ta reda på det du vill veta.”. I vår undersökning så var vi inte ute efter att få fram resultat som är generaliserbara på hela världen utan vi vill se om det finns kulturella skillnader i uppfattningen av hälsa utan att för den delen dra allmänna slutsatser som ska gälla en hel kultur baserat på det vi får fram. Vi vill med andra ord se hur olika individer uppfattar ett visst fenomen. Kvale (1997) förklarar hur man i sådana fall kan göra bedömningen av hur många respondenter man behöver på följande, om än kanske lite väl restriktiv, vis;

”Om syftet är att förstå världen som den upplevs av en särskild person, räcker det med denna enda person.” (Kvale, 1997, s. 98)

I en vanlig intervjustudie rekommenderar Kvale (1997) att antalet intervjupersoner bör ligga runt femton stycken, plus eller minus tio. Men när man avgör hur många som ska delta i undersökningen bör man även ta hänsyn till hur mycket tid (och pengar) man har. En annan sak som kan vara avgörande är om man verkligen behöver få in flera intervjuer, om det tillför något till undersökningen. I många undersökningar kommer man till en mättnadspunkt då fler intervjuer inte för undersökningen framåt. Om man avslutar informationsinsamlandet när man känner sig ”mätt” på information men sedan upptäcker att man inte alls var klar med insamlandet är det ofta inget problem i en kvalitativ studie. Metoden är så pass flexibel att det möjliggör för forskaren att efter analysarbetet påbörjats gå tillbaka till de befintliga respondenterna och hämta mer information, alternativt hitta nya intervjupersoner. Det är med andra ord okej att låta datainsamling och analysarbete glida in i varandra och vissa menar till och med att det är mycket vanligt. (Kvale, 1997, Holme och Solvang, 1997)

Fenomenologisk introduktion

Vid sekelskiftet grundade Husserl fenomenologin som en filosofi och Heidegger vidareutvecklade den till en existensfilosofi. Sartre och Merlau-Ponty tog sedan fenomenologin vidare till en mer existentiell och dialektisk riktning. I början rörde fenomenologin medvetandet och erfarenheten men utvidgades av Heidegger till att även omfatta den mänskliga livsvärlden och av Sartre till den mänskliga handlingen. Fenomenologin vill se världen så som den ses av individen i en speciell kontext och vid en speciell tidpunkt, till skillnad från positivismen som hellre gör påståenden om hur de anser världen fungerar. Tanken med fenomenologi är att återgå till ett fenomen som det är och

upplevs av oss människor. För att kunna göra detta måste man sätta sina egna åsikter och vad redan vet om fenomenet åt sidan för att se det som det är. Att sätta sin förkunskap och sina åsikter åt sidan och på detta sätt gå in i en studie kallas *bracketing*. Fenomenologin är intresserad av de fenomen som sker och finns i vår medvetna värld när vi interagerar med vår omvärld. (Willig, 2001, Kvale, 1997)

”Fenomenologin intresserar sig för att klargöra både det som framträder och det sätt på vilket det framträder. Den studerar individernas perspektiv på sin värld, försöker i detalj att beskriva innehåll och struktur hos individernas medvetanden, förstå den kvalitativa mångfalden hos deras upplevelser och göra deras väsentliga mening explicit. Fenomenologin söker gå utöver de omedelbart upplevde innebörderna för att artikulera en föreflektiv nivå av levda innebörder, för att göra det osynliga synligt.” (Kvale, 1997, s.54)

Kvale målar upp en relativt positiv bild av fenomenologin, men som med allt finns det de som är av en annan uppfattning;

”Väljer vi att arbeta med ett fenomenologiskt perspektiv har vi gett oss in i ett oerhört pretentiöst projekt. Det kräver att forskaren skall närma sig forskningsobjektet med en klarvaken uppmärksamhet som är medveten om alla förutfattade meningar och erfarenheter om densamma. Dessa måste föras åt sidan och ersättas av en ”ren” nyfikenhet som innebär att man förundras över en värld som man avsiktligt gjort sig främmande inför. Allt det som vanligen utgör våra handlingars motiv och intentioner dvs. vad som normalt binder oss vid vardagligt deltagande sätts på detta sätt inom parantes (*bracketing*) /.../ Klarar vi inte denna övergång kan vi inte heller räkna med att tillvarons ”sakliga” väsen och mening ska låta sig gripas.” (Lindgren i Starrin och Svensson (red), 1994, s91)

Fenomenologiska begrepp och åsikter

Enligt fenomenologin tjänar det inget till att se på världen som subjekt och objekt separerade från vår upplevelse av dem eftersom alla subjekt och objekt måste presentera sig för oss som något. Detta något som de presenterar sig som utgör sedan deras verklighet. Det perceptuella fenomen som ett objekt presenterar sig som varierar framförallt med sinnestillståndet hos den individ som uppfattar det. Andra faktorer som kan inverka är var personen är, dess kontext samt perceptionsvinkeln. Willig (2001) kallar detta för *intentionality*, och det är det som

tillåter objekt att uppenbara sig som fenomen. Det är inte perceptionen som i efterhand ger mening till något, utan perception är alltid medveten och bildar upplevelsen i sig. (Willig, 2001, Kvale1997)

För att nå förståelse när man använder sig av fenomenologisk metod finns det tre steg, *epoche*, *phenomenological reduction* (fritt översatt, fenomenologisk reduktion) och *imaginative variation* (Fritt översatt, föreställd variation.) Epoche är när forskaren blir medveten om sina förutfattade meningar, åsikter, fördomar och slutsatser om det fenomen som undersöks och, om det är möjligt, sätter dem åt sidan. Genom att göra detta öppnas en ny värld som tillåter forskaren att se på fenomenet med nya ögon. Endast om man gör detta har man en möjlighet att se den rena meningen. Fenomenologisk reduktion är när vi ger en total beskrivning av fenomenet, så som det presenterar sig för oss. Beskrivningen ska inkludera fysisk beskrivning, så som färg, form och storlek men även vilka reaktioner i form av känslor, tankar och så vidare som fenomenet ger. Detta ger en medvetenhet om vad som gör upplevelsen av fenomenet till vad det är. I den föreställda variationen ser man till de strukturella komponenterna i fenomenet. Man är helt enkelt intresserad av hur upplevelsen av fenomenet är möjlig. Man ser på vilka förhållanden som finns runt fenomenet och som gör det till vad det är. Dessa förhållanden kan till exempel vara tid, rum eller sociala relationer. (Lindén och Szybek, 2003, Maykut och Morehouse, 1994, Willig, 2001)

”The epoche and the phenomenological reduction are the principal instruments of research in Husserlian phenomenology. They involve a careful treatment of a text to allow as much as possible of its meaning to appear untouched by the researcher’s spontaneous pre-comprehension.” (Sages i Lindén och Szybek, 2003)

Mänskliga möten, situationer och interaktioner är möten i delad livsvärld. Livsvärlden uppstår i, och genom, en individs dagliga liv och upplevelser. Begreppet livsvärld är de upplevelser vi har i den värld vi lever i. Alla har olika livsvärldar och innehållet i dem kan variera stort.

”Livsvärlden är världen sådan den träffas på i vardagslivet och erbjuds som en direkt och omedelbar upplevelse oberoende av och före några förklaringar.” (Kvale, 1997, s.55)

Olika förklaringar av kulturbegreppet

I dagens samhälle pratas det mycket om kultur, kulturella skillnader och likheter och om mångkulturarallitet. Men vad är egentligen kultur? Matsumoto (2000) menar att kultur är en så enormt stort och komplext ämne att det omöjligt kan beskrivas i en bok, eller för den delen under en termin. Trots detta finns det en del förklaringar på vad kultur är för något. En av de första, och förmodligen mest kända, beskrivningarna av kultur är Tylor's från 1871.

”That complex whole which includes knowledge, belief, art, morals, law, custom and any other capabilities and habits acquired by a man by as a member of society.” (Tylor i Helman, 2001, s. 2)

En liknande beskrivning av kultur ges av Keesing som menar att kultur består av ;

”Systems of shared ideas, systems of concepts and rules and meanings that underlie and are expressed in the way that human beings live.” (Keesing i Helman, 2001, s. 2)

Det finns ett otal olika definitioner av vad kultur är även om de flesta inte skiljer sig signifikant åt. För några år sedan utförde Soudijn, Hutschemaekers och Can de Vijver en studie där de analyserade 128 olika definitioner av kultur med syfte att få fram gemensamma dimensioner bland dem. Resultatet visade att det fanns fem semantiska dimensioner där de olika definitionerna kunde placeras in. De tre bestämde dock att inte integrera dessa fem dimensioner till en allmängiltig beskrivning av kultur utan att de som studerar kultur istället själva skulle välja vilken av dimensionerna som passade in på deras studie och lägga tyngdvikten på den. Matsumoto (2000) definierar kultur som;

”a dynamic system of rules, explicit and implicit, established by groups in order to ensure their survival, involving attitudes, values, norms and behaviors, shared by a group but harbored differently by each specific unit within the group, communicated across generations, relatively stable but with the potential to change across time.” (Matsumoto, 200, s. 24)

Kultur rör i princip allt en individ gör, och alla aspekter av livet, vilket kan förklara varför det finns så många olika definitioner av kultur och vad det innebär. Murdock, Ford och Hudson tog på 70-talet fram 79 olika kategorier av livet som de ansåg att kultur på ett eller

annat sätt influerade. Ungefär tio år senare bearbetade Berry den lista och fick ner det till åtta bredare kategorier. Dessa åtta är;

- Generella karakteristika
- Mat och klädedräkter
- Bostäder och teknologi
- Ekonomi och transport
- Individuella och familjeaktiviteter
- Samhället och statsskick
- Välfärd, religion och vetenskap
- Sex och livscykeln

(Matsumoto, 2000)

Om man ser på de fyra förklaringarna av kultur ovan så ser vi att kultur beskrivs oftast som instruktioner som man, som medlem av en viss grupp eller samhälle, får med sig och lever efter. Dessa instruktioner berättar för individen hur denne ska leva, reagera på olika händelser (både känslomässigt och konkret handlande) och hur man bör förhålla sig till livet i allmänhet med allt vad det innebär. Vissa beskriver kulturen som en lins genom vilken man ser omvärlden och som man ärver eller rättare sagt tar till sig under sin uppväxt i en viss kultur. Att växa upp i en kultur och ta till sig dess levnadssätt på detta vis kallas med ett ord enculturation. (Helman, 2001, Matsumoto, 2000)

Kultur och hälsouppfattning

Som det framgick ovan så påverkar kultur oss i allt vi gör, och i de flesta aspekter av livet. Kultur påverkar oss i våra övertygelser, perceptioner, beteende, känslor, språk, religion, ritualer, familjestruktur, kost, kläder, kroppsuppfattning, vår uppfattning om tid och rum och inställningen till hälsa, sjukdomar och sjukvård. De flesta menar att kulturen inte är en enda påverkan vi har, utan bara en av många, när det gäller hälsorelaterade övertygelser och beteende. Helman (2001) menar att det finns ytterligare tre faktorer som påverkar denna uppfattning och att dessa är;

- **Individuella faktorer.** (ålder, kön, storlek, utseende, personlighet, intelligens, upplevelser och fysiskt och emotionellt tillstånd)
- **Utbildningsfaktorer.** (både formell och informell utbildning samt utbildning man fått i en religiös, etnisk eller professionell subkultur)

- **Socioekonomiska faktorer.** (samhällsklass, ekonomisk status, att arbeta eller vara arbetslös samt de sociala nätverk och det sociala stöd man har)
- **Miljöfaktorer.** (väder, befolkningstäthet, föroreningar samt de olika typer av infratraktur som finns tillgänglig som bostäder, vägar, broar, kommunal transport och sjukvårds inrättningar.)

(Helman, 2001)

De här fyra faktorerna och kulturen spelar olika stor roll vid olika tillfällen. Ibland är det individens kultur som bestämmer hur denne agerar och vid andra tillfällen kan det vara någon av de fyra ovan nämnda faktorerna. (Helman, 2001)

Att kultur, och som sagt andra faktorer, spelar roll när det gäller hälsouppfattningar och hälsokontakter är det mycket som talar för. På senare år har litteraturen och tidskrifter inom ämnet ökat vilket visar en ökad medvetenhet för kulturella influenser och dess inverkan på en mängd psykologiska variabler. Dessa i sin tur påverkar hälsa och sjukdom. Matsumoto (2000) anser att sjukvårdspersonal behöver ta hänsyn till mer än bara patientens hälsa. Han menar att det är viktigt, om inte viktigare, att även se till andra delar av patienten, så som attityder till hälsa, sjukdom och behandling. Man bör även se till sociala nätverk hos patienten och absolut inte glömma de kulturella skillnader, som han menar finns, i uppfattningen om hälsa och sjukdom. (Matsumoto, 2000)

Helman (2001) menar istället att sjukvården idag missbrukar patienternas kultur genom att avfärda deras symptom som en kulturell betingelse när patienten egentligen är riktigt sjuk. (Helman, 2001)

Kultur och Subjective well-being

Subjektivt välmående beskrivs av Diener och Eunkook (2000) som "the good life", det goda livet. Ryff och Keyes (Ryff och Keyes i Diener och Eunkook, 2000) menar att välmående består av sex aspekter; självacceptans, positiva relationer med andra, autonomi, kontroll av sin omvärld, mening i livet och personlig utveckling. På senare år har kulturens inverkan på subjektivt välmående börjat undersökas och man har börjat se vissa samband. Diener, Diener och Diener (Diener, Diener och Diener i Diener och Eunkook, 2000) fann att subjektivt välmående hänger ihop med hög inkomst, mänskliga rättigheter och social jämställdhet. Alla dessa tre faktorer ses oftast i utvecklade länder, medan man i mindre utvecklade länder inte lägger tyngd vid mänskliga rättigheter och social jämställdhet och heller inte har höga inkomster. Som regel hittar man också de högsta värdena på subjektivt välmående i

utvecklade länder. Självet är det som står mellan subjektivt välmående och kultur. Kulturen skapar och formar självet som sen påverkar hur individerna känner och tänker om sitt liv vilket ju är det centrala i subjektivt välmående. (Helman, 2001)

Generaliseringar

“**Generalization** A research finding that is considered true for larger group of people than those actually represented in the study or studies that produced the finding.” (Matsumoto, 2000, s.16)

Matsumoto (2000) menar att det är enbart när ett forskningsfynd upprepas i flera studier och genomgående får samma resultat som man kan börja tänka på att göra generaliseringar över huvudtaget. Han anser dock även att ett uttalande om en grupp som bäst är en sammanfattning av en tendens som finns i gruppen helhet. (Matsumoto, 2000) Även Helman (2001) tycker att man bör vara försiktig när man gör uttalanden som ”gäller en hel kultur” eftersom man alltid ska ta hänsyn till de individuella skillnaderna som finns inom en kultur. Han menar att man måste skilja på de regler som finns inom en kultur för hur man ska tänka och bete sig och hur medlemmarna av den kulturen faktiskt gör. (Helman, 2001)

Förutom att det finns individuella skillnader inom en kultur så finns det i princip alltid andra faktorer som påverkar hur individer beter sig. Utöver påverkan från andra grupper omkring så influeras kulturer ofta av samhällets utveckling, kanske främst teknologisk utveckling, men även ökad mobilitet och så vidare. Vad som stämmer för en kultur idag kan vara totalt fel imorgon vilket är ytterligare en anledning att låta bli att generalisera. Risken med att generalisera kulturer är att det ofta leder till fördomar, stereotyper och diskriminering. (Helman, 2001, Matsumoto,2000)

”Frågan är också varför det läggs så stark tonvikt på generalisering. I ett postmodernt förhållningssätt till samhällsvetenskapen är målet inte längre universell generaliserbarhet utan tonvikten ligger nu på kunskapens kontextualitet och heterogenitet” (Kvale, 1997, s. 261)

Dataanalys – MCA

Meaning constitution analysis, eller MCA, är en programvara som möjliggör en fenomenologisk analys av en text med hjälp av datorn. Programmet är utvecklat av Roger Sages, Lektor vid psykologiska institutionen vid universitetet i Lund. I MCA kan man analysera alla former av text. Det kan vara en transkriberad intervju, ett samtal mellan två eller fler deltagare, texten kan även vara skriven av personen man vill studera eller rent av ett skrivet protokoll av vad denne personen sagt. Det enda som i princip krävs av texten som ska analyseras är att den är nedskriven i ett ordbehandlingsprogram så som Word eller Notepad, MCA konverterar sedan texten till ett format som det kan läsa. Eftersom MCA är ett fenomenologiskt program så följer analysen också de tre stegen till kunskap som finns inom fenomenologin. De tre stegen är epoche, phenomenological reduction (fritt översatt, fenomenologisk reduktion) och imaginative variation (Fritt översatt, föreställd variation.), de tre stegen förklarades mer ingående tidigare i texten varpå vi inte kommer gå närmare in på dem nu.

Det första steget, och en applikation av epochen, när man utför en textanalys med hjälp av MCA är att dela upp texten i meningsenheter (*meaning units*). Indelningarna görs på varje ställe i texten där forskaren känner att det sker en förändring i innebörd, oavsett hur liten denna förändring är. Detta gör att meningsenheterna ofta är ganska korta vilket bidrar till en ökad tillförlitlighet i analysmetoden. Anledningarna till indelningen är tre. För det första vill man få en tydligare definitioner av texten för att minska risken för okontrollerade tolkningar. För det andra så bidrar indelningen till en exakthet och validitet genom att underlätta för andra forskare att i efterhand kontrollera analysen. För det tredje så kan man i varje meningsenhet se olika partiella intentioner, vilket på ett tydligare sätt visar hur personen konstituerar mening. (Sages och Lahlou i Sages,1999)

Jag tänker kanske på hur jag mår. Det är viktigt med en bra hälsa. En bra hälsa är när man inte är så trött, man är pigg, man är på gott humör. Det måste man vara. Det tycker jag är en bra hälsa. Det är inte bra, till exempel om man tar droger. Det är inte bra hälsa. Röka kanske inte är värre. Men är inte heller bra tycker jag. När det är gravida kvinnor som röker. De är inte bra hälsa. Det kan hända något, till exempel med barnet och det är inte bra för lungorna. Om man blir sjuk, det är värre, särskilt om man är förkyld. Om man är förkyld kan man inte sova och man kan ligga vaken hela natten på grund av förkylningen. Man kan inte andas. Hälsan i skolan får man när man är med kompisar. På morgonen när man kommer är man kanske inte så pigg och dom kommer och säger kom vi springer, kom vi hoppar men man orkar inte. Sen vid lunchtid kanske då är man piggare. Om jag tänker bara på hälsa så... Jan tänker på hälsa. Då tänker jag på hur pigg jag är. Långsam, snabb. Hälsa är också när man är arg. När man är arg kanske man...

Unit	Meaning Unit
1	Jag tänker kanske på hur jag mår.
2	Det är viktigt med en bra hälsa.
3	En bra hälsa är när man inte är så trött,
4	man är pigg, man är på gott humör.
5	Det måste man vara.
6	Det tycker jag är en bra hälsa.
7	Det är inte bra, till exempel om man tar droger.
8	Det är inte bra hälsa. Röka kanske inte är värre.
9	Men är inte heller bra tycker jag.
10	När det är gravida kvinnor som röker.
11	De är inte bra hälsa.
12	Det kan hända något.

Vy från MCA, meningsenheter.

Nästa steg i textanalys med MCA och en fortsatt tillämpning av epochen är att dela in de meningsenheter man skapat i två delar; ren, uttryckt mening och dess personliga, säregna uttrycksform, kallat modaliteter (*modalities*). Modaliteterna är hur en individ upplever sin livsvärld och indikerar individens attityd i relation till det denne uttrycker. De modaliteter vi använt oss av är

- A: Belief (Hur starkt man tror på något; säker, vet ej, troligt, möjligt eller en fråga)
- B: Function (något vi kan percipiera, fantisera eller behöver förklara ytterligare)
- C: Time (vilken tidsform det rör sig om)
- D: Affects (Om det är positivt eller negativt retrospektivt eller i framtiden eller neutralt.)
- E: Will (man strävar efter, är engagerad, utan ngn. vilja eller önskar positivt eller negativt)
- F: Property (Vem det handlar om. Mig, dig, han/hon/den/det, oss, er, dom, eller ingen)
- G: Subject (Vem som är subjekt, jag, vi, alla eller obestämt)

(Sages och Lahlou i Sages, 1999, Sages i Lindén och Szybek, 2003)

Unit	Meaning Unit	Modality
1	Jag tänker kanske på hur jag mår	a. probability b. imaginative c. present d. neutral e. aspiration f. my g. I
2	Det är viktigt med en bra hälsa.	a. doxa-affirmation b. perceptive c. always-recurrent d. positive-prospective e. engagement f. our g. we
3	En bra hälsa är när man inte är så trött.	a. doxa-affirmation b. perceptive c. always-recurrent d. negative-retrospective e. engagement f. my g. I
4	man är pigg man är på gott humör.	a. doxa-affirmation b. perceptive c. always-recurrent d. positive-retrospective e. engagement f. my g. we

Vy från MCA, modaliteter.

Nästa steg i fenomenologisk forskning är fenomenologisk reduktion vilken införlivas i MCA genom en indelning av modaliteterna i mindre delar, delsyften (*partial intention*). Varje delsyfte är en del av individens upplevelse av objektet. Delsyftena hämtas från de meningsenheter man fann i epochen och belyses ur alla vinklar för att visa alla individuella och generella aspekter av meningen. Varje delsyfte består av en eller flera entiteter (*entity*) som i sin tur består av predikat (*predicate*). En entitet är något som individen upplever som något som existerar. De ord och uttryck som används i beskrivningen av entiteterna är predikaten och dessa hänger ihop med respektive entiteter för att förstärka meningen som individen upplever. (Sages och Lahlou i Sages, 1999)

Unit	Pure Meaning	Partial Intention	Entity	Predicate
1	Jag tänker kanske på hur jag mår	Jag finns	Jag	Som finns
		Tänker finns	Tänker	Som finns
		Mår finns	Mår	Som finns
		Någon tänker	Någon	Som tänker
		Någon tänker på hur	Tänker	Som någon på hur
2	Det är viktigt med en bra hälsa.	Någon tänker kanske	Tänker	Som någon kanske
		Viktigt finns	Viktigt	Som finns
		Hälsa finns	Hälsa	Som finns
		Bra hälsa finns	Bra hälsa	Som finns
3	En bra hälsa är när man inte är så trött.	Något är viktigt	Något	Som är viktigt
		Hälsa finns	Hälsa	Som finns
		Bra hälsa finns	Bra hälsa	Som finns
		Inte finns	Inte	Som finns
		Trött finns	Trött	Som finns
		Något är bra hälsa	Bra hälsa	Som något är
4	man är pigg man är på gott humör.	Något är bra hälsa när man inte är trött	Bra hälsa	Som något är när man inte är trött
		Pigg finns	Pigg	Som finns
		Gott finns	Gott	Som finns
		Humör finns	Humör	Som finns
		Någon är pigg	Pigg	Som någon är
5	Det måste man vara.	Någon är på gott humör	Gott humör	Som någon är på
		Måste finns	Måste	Som finns
6	Det tycker jag är en bra hälsa.	Något måste man vara	Något	Som måste man vara
		Hälsa finns	Hälsa	Som finns
		Bra hälsa finns	Bra hälsa	Som finns
7	Det är inte bra, till exempel om man tar droger.	Någon tycker	Tycker	Som någon
		Inte finns	Inte	Som finns
		Inte bra finns	Inte bra	Som finns

Vy från MCA, partial intention, entity och predicate.

De olika modaliteterna är nu kartlagda och man kan börja dra slutsatser om de uttrycksätt som karakteriserar respondenten. Om man sätter modaliteterna i relation med entiteterna och predikaten får vi en bild av det avsedda objektet så som det är avsett av respondenten. I Husserls anda erhåller vi nu en bild av den totala meningsstruktur respondenten skapad, även kallad noema. (Sages och Lahlou i Sages, 1999, Sages i Lindén och Szybek, 2003)

Predicate	Entity	Modality	Category
Som något är	Bra hälsa	Belief	doxa-affirmation
		Function	perceptive
		Time	always-recurrent
		Affects	negative-retrospective
		Will	engagement
		Property	my
Som något är när man inte är trött	Bra hälsa	Subject	I
		Belief	doxa-affirmation
		Function	perceptive
		Time	always-recurrent
		Affects	negative-retrospective
		Will	engagement
Som finns	Bra hälsa	Property	my
		Subject	I
		Belief	doxa-affirmation
		Function	perceptive
		Time	present
		Affects	positive-retrospective
Som finns	Duscha	Will	engagement
		Property	my
		Subject	I
		Belief	doxa-affirmation
		Function	perceptive
		Time	past
Som någon måste	Duscha	Affects	negative-retrospective
		Will	aspiration
		Property	my
		Subject	I
		Belief	doxa-affirmation
		Function	perceptive

Vy från MCA, general view.

Resultatredovisning

Urval av försökspersoner

I inledningen av studien var vår tanke att ha tio till tjugo intervjuer. På grund av svårigheter med att få personer som var villiga att delta i projektet landade siffran istället på tretton. Två av intervjuerna föll bort eftersom de intervjuade personerna var i övre medelåldern och en intervju på grund av otillräcklig ljudkvalité. När vi transkriberat alla intervjuerna och satte igång med analysen i MCA insåg vi vilket jättearbete vi satt för oss. I samråd med vår handledare Roger Sages bestämdes det att vi skulle reducera de nu nio intervjuerna till enbart sex. De tre togs bort helt slumpmässigt genom att lade de utskrivna intervjuerna upp och ner på ett bord och därefter valde ut sex stycken. Då själva överförandet och analysen av en transkriberad intervju till MCA är en väldigt tidskrävande metod ansåg vi att sex intervjuer skulle bli mer lagom till en uppsats på den aktuella nivån.

Urval i resultaten

I MCA får man fram resultat i sju olika modaliteter. Vi hade tidigare i uppsatsen en beskrivning av vilka dessa var men kommer för enkelhetens skull sätta in den igen.

A: Belief (Hur starkt man tror på något; säker, vet ej, troligt, möjligt eller en fråga)

B: Function (något vi kan percipiera, fantisera eller behöver förklara ytterligare)

C: Time (vilken tidsform det rör sig om)

D: Affects (Om det är positivt eller negativt retrospektivt eller i framtiden eller neutralt.)

E: Will (man strävar efter, är engagerad, utan ngn. vilja eller önskar positivt eller negativt)

F: Property (Vem det handlar om. Mig, dig, han/hon/den/det, oss, er, dom, eller ingen)

G: Subject (Vem som är subjekt, jag, vi, alla eller obestämt)

(Sages och Lahlou i Sages, 1999, Sages i Lindén och Szybek, 2003)

Varje modalitet har sedan underkategorier, vilka varierar mellan tre och sju per modalitet.

Tillsammans blir det 36 stycken. I samråd med vår handledare bestämdes det att vi enbart skulle ta upp tre av de sju modaliteterna. Dessa är affects, belief och function. Att det blev just dessa tre berodde på att vi trodde de skulle vara av störst intresse för vår undersökning.

Affects är intressant med vår undersökning i bakhuvudet med tanke på att vi på så sätt får reda på om den intervjuade personen anser något att vara positivt tidigare eller i framtiden, negativt tidigare eller i framtiden eller neutralt. När vi gjorde urvalet av vilka modaliteter vi skulle ta upp i uppsatsen hade vi redan sett intervjuerna och MCA arbetet och visste därför att intervjuerna innehöll många saker som den intervjuade personerna anser är bra respektive dåligt för hälsa. På grund av detta tänkte vi att det kunde vara av vikt att se hur starkt de tror på sina påståenden. Av i princip samma anledning ansåg vi att function skulle vara lämplig att ha med. För att se hur säkra barnen var i sina uppfattningar av saker och ting.

Time ansåg vi inte vara en relevant modalitet. I modaliteten affects får vi reda på om en positiv respektive negativ effekt är riktad mot framtiden eller dåtid, vilket vi anser vara tillräckligt som tidshänvisning. Property och subject tycker vi inte heller känns viktigt att ha med eftersom vi genom att läsa de ursprungliga intervjuerna får reda på vem den intervjuade personen talar om i de fall vi känner ett behov av att göra så. Modaliteten will var den som vi var mest tveksamma till om vi skulle ta med eller inte. Will är hur engagerad man är i det man pratar om, strävar efter det, önskar att det ska hända eller utan vilja. Vi valde dock att inte ta med det utan istället göra en kontroll i will om det fanns någon intressant effekt där och om så var fallet ta med det i sammanfattningen.

Försöksperson 1 – Somalisk pojke, 9 år

Modaliteter

Modality	Category	Meaning Unit	Freq	R Freq
Affects	negative-prospective		8	22,22%
	negative-retrospective		9	25,00%
	neutral		5	13,89%
	positive-prospective		13	36,11%
	positive-retrospective		1	2,78%
Belief	doxa-affirmation		32	88,89%
	possibility		3	8,33%
	probability		1	2,78%
Function	perceptive		29	80,56%
	signitive		7	19,44%

Bild 1, modalitetsanalys från MCA.

Affects

Det vanligast förekommande uttrycks sättet hos den intervjuade pojken är positive-prospective (36,11%), det vill säga en positiv effekt riktad mot framtiden. Till exempel ”Man ska äta bra frukter duscha och sånt.” (intervju 1, se bilaga) Här är det lätt att dra slutsatsen att pojken för det mesta talar i positiva ordalag, men om man ser på positive-retrospective (positiv effekt riktad mot dåtid) ser man att pojken endast uttrycker sig på detta viset i ett fall (2,78%). I och med detta utgör då de två positiva variablerna tillsammans en mindre del av pojkens totala uttalanden än vad de båda negativa gör (negative-prospective (22,22%) och negative-retrospective (25%)), (begreppen betyder det samma som positiva fast med negativ effekt.). Ett exempel på negative-retrospective är ”När jag var liten då brände jag mig och då var jag hos läkaren” (Intervju 1, se bilaga)

Belief

Den intervjuade pojken har kraftig majoritet av doxa-affirmation (88,89%) vilket innebär att han i nästan 89 procent av sina påståenden är säker på vad han säger, att det inte finns någon tvekan att det inte är så som han säger. Det är alltså enbart i ett fåtal uttalanden som pojken anser att något är troligt (2,78%) eller möjligt (8,33%). Tilläggas bör att Belief även kan uttryckas i Doxa-negation vilket innebär att respondenten inte vet, eller känner till något om

ämnet. Detta har den intervjuade pojken inte gjort en enda gång. Han har inte heller uttryckt sig i frågeform, question.

Function

I en stor majoritet av sina uttalanden är den intervjuade pojken säker på vad han säger och det finns inget utrymme för ytterligare frågor. Detta kallas perceptive och sker i 80,56% av hans uttalanden. I de resterande fallen uttalar han sig Signitive (19,44%) vilket innebär att hans uttalande lämnar rum för ytterligare frågor, det är inte helt säkert. Man kan även uttala sig imaginative vilket innebär att det är något som inte är konkret till exempel ”Jag önskar att jag hade en hund.” men detta gör pojken aldrig.

Entiteter

Äta	$f=10/70$	Som någon ska	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Mat	$f=7/70$	Som någon kan inte få	Affects $\Rightarrow$ Negative Retrospective
Fattig	$f=6/70$	Som någon är	Affects $\Rightarrow$ Negative Retrospective
Hälsa	$f=6/70$	Som ska göra för bättre	Affects $\Rightarrow$ Positive Retrospective
Träna	$f=7/70$	Som man ska	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation

Bild 2. Tabell över vanligast förekommande entiteter, med exempel på vilket predikat och modalitet det förekommer med. f = frekvens ex. $f=12/68$ betyder att entiteten förekommer 12 gånger av 68.

De två vanligaste entiteterna är äta och mat, två ord som ligger väldigt nära varandra eftersom man ju äter mat. Här kan man fråga sig om det är därför de är så vanligt förekommande (äta mat, som ett sammanhängande påstående) eller om den intervjuade pojken helt enkelt förknippar mat och att äta med hälsa. Vid en kontroll av den ursprungliga intervjun finner vi att de två orden inte sägs i samma mening en enda gång vilket leder oss till slutsatsen att respondenten faktiskt anser att mat och att äta, som två skilda företeelser, är viktigt när det gäller hälsa. Mat nämns i negative retrospective vilket kanske verkar lite konstigt, men det beror på att den intervjuade pojken i de fallen nämner att det är dåligt att inte ha mat. Det är när han talar om sitt hemland Somalia och hur folk svälter ihjäl där. ”Ja om man är fattig kan man inte få mat och sånt. Dom svälter ihjäl där.” (Intervju 1, se bilaga)

Entiteten fattig nämns även den i negative retrospective vilket i och för sig inte ter sig lika förvånansvärt som att mat gör det. I den ursprungliga intervjun sägs fattig och mat ofta

tillsammans där det är att vara fattig som gör att man inte får mat. Att det sägs i retrospective, det vill säga i dåtid förmodar vi har att göra med att pojken talar om Somalia och då talar han om ett land där han har bott, men inte bor i nu. Han har varit fattig och inte fått mat vilket var negativt och dåtid, negative retrospective.

Hälsa nämns i positive retrospective vilket innebär att den positiva effekten är riktad mot framtiden. Den intervjuade pojkens uttalanden om hälsa innehåller som regel saker som man bör göra för att få en bra hälsa. ”man ska äta bra frukter, duscha och sånt” (intervju 1, se bilaga) När man gör de sakerna nu så ger det en positiv effekt i framtiden.

Den intervjuade pojken använder sig av doxa-affirmation när han pratar om att träna. ”man ska träna” (intervju 1, se bilaga). När han uttrycker detta så finns det ingen tvekan, inga rum för ytterligare frågor, utan det är så.

Sammanfattning av intervjuperson 1

I modaliteterna function och belief uttrycker den intervjuade pojken sig väldigt säkert och lämnar inget utrymme för ytterligare frågor. Detta gör han genom doxa-affirmation i belief och perceptive i function. Pojken talar mycket om sina upplevelser och berättar vad han har lärt sig att man ska eller måste göra vilket vi tror förklarar den grad av säkerhet i hans uttalanden som uppmäts i MCA.

Som vi nämnde ovan är respondentens två mest förekommande entiteter mat och äta. Mat uttrycktes, som sagt, i negative-retropective vilket man i den ursprungliga intervjun finner anledningen till. Den intervjuade pojken talar om mat som något som är dåligt om man inte har det. Äta å andra sidan anser pojken vara något som man måste göra för att må bra vilket bekräftas eftersom entiteten uttrycks i doxa-affirmation.

Intervjun som helhet kan man säga behandlar vad den intervjuade pojken anser att man bör och inte bör göra för att få en bra respektive dålig hälsa. Han kompletterar även med egna berättelser om hälsorelaterade händelser han har upplevt och saker han och hans familj gör för att få en bra hälsa.

Försöksperson 2- Kosovo flicka, 13 år

Modaliteter

Modality	Category	Meaning Unit	Freq	R Freq
Affects	negative-prospective		27	26,21%
	negative-retrospective		30	29,13%
	neutral		17	16,50%
	positive-prospective		24	23,30%
	positive-retrospective		5	4,85%
Belief	doxa-affirmation		94	91,26%
	possibility		4	3,88%
	probability		4	3,88%
	question		1	0,97%
Function	imaginative		5	4,85%
	perceptive		85	82,52%
	signitive		13	12,62%

Bild 3, modalitetsanalys från MCA.

Affects

Den intervjuade flickan använder sig inte utmärkande mycket av någon av affects kategorierna utan använder sig ungefär lika mycket av var och en av dem (varierar mellan 4,85% till 29,13%). Den hon använder sig mest av är negative-retrospektive även om det som sagt inte är överväldigande mycket. Flickan använder sig även av positive-prospective (23,30%). De meningar där hon uttrycker en positiv effekt i framtiden är ofta när hon pratar om Sverige. ”Här är det rent”, ”Här i Sverige kan man andas frisk luft och dricka rent vatten”, ”Sverige är jättebra” (Intervju 2, se bilaga.).

När respondenten använder sig av neutral modalitetskategorisering är det ofta när hon talar om hemlandet Kosovo, och särskilt om de som finns kvar där. Hon talar om sin farmor och farfar och om sin morbror och hans tandläkarmottagning. Det som är lite intressant här är att hon är neutral när hon pratar om sin släkt som finns i Kosovo men är hon talar om landet i sig och det krig som har varit där, och till viss del fortfarande är, pratar hon i negative-retrospective.

Belief

I modalitetskategorin belief talar den intervjuade flickan i doxa-affirmation, det vill säga att hon är säker på det hon säger, i princip alla sina uttalanden (91,26%). Den aktuella intervjun är en av de längsta intervjuerna vi har med 103 meningsenheter. Tilläggas bör att den från början var ännu längre men vi skalade bort allt som inte var relevant för studien, något som vi inte gjort med den intervjun som är länge. Eftersom intervjun är så lång och respondenten ändå har så många doxa-affirmation kan det ses som väldigt stor majoritet av dessa. Doxa-affirmation innebär att den intervjuade flickan uttrycker sig väldigt säkert i det hon säger. Man kan även uttrycka sig i doxa-negation, vilket innebär att man inte vet något om ämnet, vilket flickan inte gjort.

Function

I modalitetskategorin function uttryckte den intervjuade flickan sig perceptive i 82,52% av fallen. Det innebär att hon uttrycker sig säkert utan något rum för ytterligare frågor. Hon uttrycker sig även signitive (12,62%). Det finns inga signifikanta samband inom eller mellan de olika kategorierna.

Entiteter

Hälsa	$f=18/145$	Som någon är inte bra för	Affects $\Rightarrow$ Negative Prospective
Pigg	$f=7/145$	Som någon tänker på hur	Affects $\Rightarrow$ Neutral
Bra hälsa	$f=5/145$	Som något är	Belief $\Rightarrow$ Possibility
Förkyld	$f=5/145$	Som någon är	Belief $\Rightarrow$ Possibility

Bild 4, Tabell över vanligast förekommande entiteter, med exempel på vilket predikat och modalitet det förekommer med. . f = frekvens ex. $f=12/68$ betyder att entiteten förekommer 12 gånger av 68.

Hälsa och bra hälsa kan ju anser vara entiteter som hör ihop. Båda entiteterna handlar om hälsa och uttrycks både positivt och negativt. Exempelvis ”När det är gravida kvinnor som röker, det är inte bra hälsa”, ”När man är pigg är man på gott humör, det tycker jag är en bra

hälsa” (Intervju 2, se bilaga) När respondenten talar om hälsa eller bra hälsa rör det sig som regel om saker som hon anser man bör eller inte bör göra eller tänka på för att få bra hälsa. Hälsa hamnar i modalitetskategorin negative prospective i affects och bra hälsa i possibility i belief. Hälsa (utan bra före) är den entitet som förekommer flest gånger, men det har inte vi fäst så mycket vikt vid eftersom intervjun handlar om hälsa.

Entiteten pigg förekommer när respondenten talar om att hon vill vara pigg och orka hoppa och springa. När hon tänker på hälsa tänker hon på hur pigg hon är. För henne är en av de viktigaste komponenterna i en bra hälsa att vara pigg. Att ordet förkyld är en av de vanligast förekommande entiteterna beror nog på att den intervjuade flickan precis varit förkyld och därför berättar om hur det är att vara förkyld. ”om man är förkyld. Om man är förkyld kan man inte sova, man ligger vaken hela natten på grund av förkylningen.” (intervju 3, se bilaga)

Sammanfattning av intervju person 2

I ovanstående intervju pratar den intervjuade flickan en hel del om sitt hemland Kosovo. Det som vi finner intressantast i intervjun med flickan är att hon i affects talar i neutral, det vill säga neutralt, när hon pratar om sina släktingar som är kvar i Kosovo och har det jobbigt. ”gamlingarna dör snabbt, mycket snabbt” (Intervju 2, se bilaga) Men när hon talar om landet Kosovo, talar hon i negative-retrospective. Det vi finner lustigt här är att hon uttrycker mer känslor när hon talar om landet än om sina släktingar.

I denna intervjun, som i den förra intervjun uttrycker sig flickan i modaliteterna function och belief väldigt säkert och lämnar inget utrymme för ytterligare frågor. Precis som i förra intervjun sker detta genom doxa-affirmation i belief och perceptive i function. Även i denna intervjun talar den intervjuade flickan mycket om sina upplevelser och åsikter vilket vi även anser förklarar den grad av säkerhet i hennes uttalanden som uppmäts i MCA.

Att ordet hälsa är den entitet som förekommer flest gånger har vi som sagt var inte fäst någon större vikt vid med tanke på att intervjun i sig handlar om hälsa och hälsoupfattning. Bland resterande vanligast förekommande entiteter hittar vi pigg och förkyld. Pigg använder respondenten att förklara vad hon anser vara en bra hälsa, att man är pigg och orkar hoppa och springa. Att förkylning är med som vanligast förekommande entiteter har vi avfärdat med att flickan nyligen varit förkyld och därför berättar om sin förkylning och hur jobbigt det är.

Försöksperson 3-Irakisk pojke, 11 år

Modaliteter

Modality	Category	Meaning Unit	Freq	R Freq
Affects	negative-prospective		15	26,79%
	negative-retrospective		11	19,64%
	neutral		18	32,14%
	positive-prospective		9	16,07%
	positive-retrospective		3	5,36%
Belief	doxa-affirmation		48	85,71%
	doxa-negation		3	5,36%
	probability		5	8,93%
Function	imaginative		1	1,79%
	perceptive		49	87,50%
	signitive		6	10,71%

Bild 5, modalitetsanalys från MCA

Affects

I affects använder sig den intervjuade pojken av alla affect kategorier. De två som han använder sig mest av är neutral (32,14%) och negative-prospective (26,79%). När han uttrycker sig negativt handlar det i de flesta fallen om när han är på sjukhuset och opererar sig eller om vad som händer i kroppen när man tränar ”När man springer så bytes blodet varje gång, hjärtat ökar och blodet rusar snabbare” (Intervju 3, se bilaga). För att tala i termer som signifikant så skulle vi vilja påstå att ingen av kategorierna används signifikant mycket mer än någon annan.

Belief

Att den intervjuade pojken är säker på vad han säger, eller i alla fall tycker sig vara det kan man se i modaliteten belief där han uttrycker sig i doxa-affirmation i 85,71% av fallen. Detta beror främst på att han utgår från sig själv och berättar om självupplevda händelser i en stor del av intervjun. I övriga fall pratar han om saker han lärt sig om hälsa, vilka för honom är självklart sanna eftersom han har fått lära sig dem. ”Om kvinnan är gravid och hon röker så skadas barnet”, ”man ska äta ordentligt och inte slarva”, ”Man ska inte svettas och direkt gå ut i luften, man blir sjuk” (intervju 3, se bilaga.) I de fåtal fall (8,93%) som respondenten uttrycker sig i probability, att något inte är säkert, men troligt, handlar det

ofta om sjukhuset. Man kan även uttrycka sig i possibility eller question vilket den intervjuade pojken inte gjort någon gång.

Function

Den intervjuade pojken använder sig av perceptive, att något är säkert utan rum för frågor, i 87,50% av fallen. Att respondenten har svarat så säkert i function hänger säkert ihop med hans höga andel av doxa-affirmation i belief. Som vi ovan så berättar pojken om saker som är, för honom självklara, vilket innebär att även variabeln perceptive i function blir stor eftersom de två hänger ihop.

Den intervjuade pojken uttrycker sig i signitive vid några tillfällen (10,71%). När han gör det är det när han talar om sjukhuset där han blev opererad. Även detta kan hänga ihop med Belief eftersom han även i denna modalitet avvek från den vanligaste uttrycksformen när han talade om sjukhuset.

Entiteter

Sjukhuset	$f=6/94$	Som man kan vara på	Affect $\Rightarrow$ Neutral
Blodet	$f=6/94$	Som kan bytas	Function $\Rightarrow$ Signitive
Äta	$f=6/94$	Som att tänka på vad man	Affect $\Rightarrow$ Positive Prospective
Opererat	$f=5/94$	Som någon gjorde	Belief $\Rightarrow$ Probability
Vilar	$f=5/94$	Som någon ska sig	Affect $\Rightarrow$ Negative Prospective
Trött	$f=5/94$	Som någon tränar och blir	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation

Bild 6, Tabell över vanligast förekommande entiteter, med exempel på vilket predikat och modalitet det förekommer med. . f = frekvens ex. $f=12/68$ betyder att entiteten förekommer 12 gånger av 68.

Tre av de sex vanligast förekommande entiteterna har ett samband. Sjukhuset, blodet och opererat är alla ord som har att göra med den intervjuade pojkens besök på sjukhuset där han blev opererad. Entiteten sjukhuset uttrycktes neutralt i modaliteten affect, vilket också de flesta ord uttrycktes i. I modaliteten function uttrycktes entiteten blodet i kategorin signitive, vilket var avvikande från hur de flesta entiteter sades. Signitive var inte den minsta kategorin (10,71%), men i princip alla ord entiteter som uttrycktes i denna kategori handlade om

sjukhuset. Entiteten opererat uttrycktes i modalitetskategorin probability. Detta var inte heller den flitigast använda modalitetskategorin, utan den näst minst använda (8,93%). I likhet med ordet sjukhus var det så att nästan alla gånger som något uttrycktes i probability rörde det pojkens sjukhusbesök.

De två sista orden i tabellen är vilar och trött. Även här ser vi ett samband eftersom man vilar efter man har blivit trött. Om man tittar på den ursprungliga intervjun ser man att den intervjuade pojken nämner vilar i samband med trött. ”Man vilar sig. Om man har tränat och man är trött ska man vila sig, det är inte bra för hälsan att vara trött.” (Intervju 3, se bilaga) Respondenten använder sig av ordet vilar i samband med fotbollsspel också, dock utan att använda ordet trött. Vi anser emellertid att han använder ordet på ett sådant sätt att det syftar till att han blir trött av att spela fotboll vilket gör att vi vidhåller att det finns ett samband mellan de två orden.

Det sista ordet i tabellen är äta, vilket även intervjupersonen ett hade som ett av sina mest förekommande ord. Också denna intervjun betonar den intervjuade att det är viktigt att äta bra och tänka på vad man äter, ”äta en riktig måltid” (Intervju 3, se bilaga) I modaliteten affects hamnar äta i modalitetskategorin positive-prospective. Detta innebär att det ger en positiv effekt i framtiden vilket pojken också menar att ätandet gör.

Sammanfattning av intervjupersonen 3

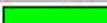

I den aktuella intervjun, precis som i de två tidigare uttrycker sig respondenten mycket säkert i belief och function modaliteterna genom kategorierna doxa-affirmation och perceptive. Även i denna intervjun har vi samma åsikt som tidigare, att detta inte speglar en självsäkerhet hos den intervjuade personen utan snarare att det rör sig om självupplevda berättelser och åsikter som därför blir självklara för den personen. Eftersom vi har förklarat detta relativt ingående i de två föregående intervjuerna kommer vi inte att göra det här eller i resterande intervjuer där samma förhållande gäller.

Den intervjuade pojken har varit med om en operation på sjukhuset och talar en del om det vilket vi redan nämnt. Intressant med det är att man ser att pojken avviker från vilka modalitetskategorier han annars använder sig av när han talar om detta. I affects talar han för det mesta i negative-retrospective när han talar om operationen medan han i resten av intervjun oftast uttrycker sig i neutral. I belief och function ser man de största avvikelserna från vilka modalitetskategorier den intervjuade pojken brukar uttrycka sig i. I belief pratar han i majoriteten av intervjun i doxa-affirmation, förutom i de fall då han pratar om operationen

och sin tid på sjukhuset då han talar i probability. I function talar pojken för det mesta i perceptive, förutom då han talar om sjukhuset och operationen då han talar i signitive. Den intervjuade pojken uttrycker sig som sagt väldigt säkert i majoriteten av intervjun, förutom när han talar om sjukhuset och operationen då han uttrycker sig mer osäkert och lämnar rum för ytterligare frågor. Detta säger lite emot de slutsatser vi tidigare kunnat dra om att uttrycka sig säkert eftersom vi har menat att en respondent uttrycker sig säkert när denne berättar om självupplevda saker. Man kan fråga sig om anledningen till att den intervjuade pojken avviker från detta mönster beror på att han inte minns så mycket, inte vill minnas eller helt enkelt kände sig osäker i situationen på sjukhuset och med operationen och därför uttrycker sig osäkert om händelsen även nu.

Intervjuperson 4-Turkisk pojke, 11 år

Modaliteter

Modality	Category	Meaning Unit	Freq	R Freq
Affects	negative-prospective		27	18,75%
	negative-retrospective		29	20,14%
	neutral		34	23,61%
	positive-prospective		38	26,39%
	positive-retrospective		16	11,11%
Belief	doxa-affirmation		130	90,28%
	doxa-negation		1	0,69%
	possibility		5	3,47%
	probability		8	5,56%
Function	imaginative		11	7,64%
	perceptive		111	77,08%
	signitive		22	15,28%

Bild 7, modalitetsanalys från MCA

Affects

Den intervjuade pojken uttrycker sig inte överväldigande mycket mer i någon av modalitetskategorierna i modaliteten affects. Användandet av de fem kategorierna varierar mellan 11,11% till 26,39%. Den han använder sig mest av är positive-prospective vilket innebär en positiv effekt i framtiden. När han pratar i positive-prospective är det ofta när han pratar om sin mamma och hur han brukar hjälpa henne. Han pratar även i positive-prospective när han talar om sitt uppdrag som kamratstödjure i skolan.

Negative-prospective förekommer i 18,75% av uttalanden men i princip alla fallen är när han talar om sin pappa som sitter i fängelse och ska utvisas. Detta känns ju i och för sig ganska uppenbart eftersom pappan ska utvisas i framtiden vilket ju, för sonen, är negativt.

Den kategori som pojken uttalar sig minst i är positive-retrospective. Nästa alla gånger han uttalar sig i positive-retrospective är när han berättar om hur de bor i ett område med mycket zigenare, vilket ingen i familjen tycker om och som gör hans mamma ledsen.

Belief

Doxa-affirmation är den modalitetskategori som pojken uttrycker sig mest i (90,28%) när det gäller Belief modaliteten. Om vi tittar på den ursprungliga intervjun ser vi att pojken uttrycker sig i doxa-affirmation när han berättar om självupplevda saker, vilket han gör i princip hela intervjun. Med detta i åtanke är det inte så förvånande att doxa-affirmation är den vanligast förekommande modalitetskategorin.

Den enda gången pojken använder sig av doxa-negation (069%) är när han talar om pappan som sitter i fängelse. Jag vet inte ”om han ska bli utvisad eller inte” (intervju 4, se bilaga) Även när respondenten uttrycker sig i probability (5,56%), att något inte är säkert, men troligt, är det när han talar om pappans utvisning. ”Om han inte skulle utvisas” (Intervju 4, se bilaga) Man kan även använda sig av question, att ställa en fråga, vilket pojken inte gjort någon gång.

Function

Den intervjuade pojken uttrycker sig mest i modalitetskategorin perceptive (77,08%) i modaliteten function. Perceptive är, som doxa-affirmation, när man uttrycker sig säkert om något utan rum för ytterligare frågor. Som vi tidigare nämnt så kan man se ett samband mellan doxa-affirmation och perceptive. Eftersom båda modalitetskategorierna handlar om hur söker man är i sina uttalanden så förekommer de, i alla fall i våra intervjuer, ofta tillsammans.

Varken i signitive eller imaginative kan vi se några tydliga trender över hur den intervjuade pojken uttrycker sig med dessa om man ser till den ursprungliga intervjun.

Entiteter

Mamma	$f=8/201$	Som någon säger	Affects $\Rightarrow$ Neutral
Pappa	$f=7/201$	Som någon tänker på	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Utvisas	$f=7/201$	Som något ska pappa	Affects $\Rightarrow$ Negative Prospective
Illa	$f=7/201$	Som någon mådde jättemycket	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Ledsen	$f=7/201$	Som någon är och mår då inte bra	Affects $\Rightarrow$ Negative Prospective

Bild 8, Tabell över vanligast förekommande entiteter, med exempel på vilket predikat och modalitet det förekommer med. . f = frekvens ex. $f=12/68$ betyder att entiteten förekommer 12 gånger av 68.

De tre entiteterna pappa, utvisas och ledsen har ett samband om man tittar på den ursprungliga intervjun. Även illa kan relateras till dessa tre orden eftersom respondenten nämner det ihop med de tre ovan nämnda entiteterna även om han också nämner den på ett par andra ställen. Det centrala i hela intervjun med pojken är att hans pappa sitter i fängelse och kommer att utvisas. Respondenten är mycket ledsen över detta och pratar därför mycket om det på varje ställe han får chansen. ”Alltså en gång hade jag en dröm att han inte blev utvisad och så på morgonen ville jag inte vakna. Jag vill vara i drömmen så den blir sann” (Intervju 4, se bilaga). Pappa uttrycks oftast i modalitetskategorin Doxa-affirmation innebärande att det är säkert, utan rum för frågor. Detta känns ganska naturligt att den intervjuade pojken uttrycker sig säkert när han talar om sin fader. Även illa uttrycks i doxa-affirmation och också här kan vi dra slutsatsen att pojken vet att han mår dåligt, punkt. När pojken talar om hur hans pappa kommer att utvisas använder han sig ofta av orden ledsen och utvisas. Händelsen är för honom något negativt som kommer att hända i framtiden vilket gör att han uttryckt dom i negative-prospective.

Den entitet som förekommer flest gånger är mamma. När pojken talade om sin mamma i modaliteten affects skedde det i princip alltid i positive-prospective (positiv effekt riktad mot framtiden). Hans mamma verkar vara hans fasta punkt i livet och han pratar mycket om hur han hjälper henne med diskning, ta ut sopor och liknande. ”Och när jag hjälper min mamma känner jag mig lycklig” (intervju 4, se bilaga) Han nämner även hur hans mamma inte trivs där de bor nu eftersom där finns mycket zigenare, vilket gör att mamman inte mår bra.

Sammanfattning av intervjuperson 4

Som sagt så är det centrala i intervjun att den intervjuade pojken pappa ska utvisas. Att det är så märks i vilka de vanligaste entiteterna är och hur pojken uttalar sig i de olika modaliteterna. Fyra av de fem vanligaste entiteterna (pappa, utvisas, ledsen och illa) kan direkt kopplas till de delar i den ursprungliga intervjun där pojken talar om hur hans pappa sitter i fängelse och ska utvisas när han kommer ut. I affects är de uttalanden som görs om fadern alltid i negative-prospective eftersom han kommer att utvisas. Den enda gången pojken talar om fadern i positive-prospective är när han berättar om en dröm han hade där fadern inte blev utvisad.

Den vanligaste modalitetskategorin i affects var positive-prospective, denna användes för det mesta när respondenten talar om sin mamma, som verkar betyda mycket för honom. Den intervjuade pojken verkar mån om att hålla modern glad och hjälper gärna henne med vardagssysslorna i hemmet. Mamma var även den vanligaste entiteten vilket kan ha sin förklaring i vad som nämndes nyss. Man kan ju fråga sig varför mamma är den vanligaste entiteten om det verkligen är så att faderns situation är det centrala i intervjun. Vår åsikt är att pojken talar om fadern så mycket och med många olika känslubeskrivningar (ledsen, illa o.s.v.) att just ordet pappa inte blir den mest använda entiteten

Försöksperson 5-Somalisk pojke, 12 år

Modaliteter

Modality	Category	Meaning Unit	Freq	R Freq
Affects	negative-prospective		8	13,33%
	negative-retrospective		8	13,33%
	neutral		8	13,33%
	positive-prospective		32	53,33%
	positive-retrospective		4	6,67%
Belief	doxa-affirmation		51	85,00%
	doxa-negation		1	1,67%
	possibility		4	6,67%
	probability		4	6,67%
	imaginative		4	6,67%
Function	perceptive		42	70,00%
	signitive		14	23,33%

Bild 9, modalitetsanalys från MCA

Affects

I modaliteten affects uttrycker sig den intervjuade pojken mest i positive-prospective (53,33%). När han talar i positive-prospective handlar det ofta om Sverige och att det är bra här med hälsa men även om att ta hand om sig själv, saker man kan göra för att må bra och få en bra hälsa. ”Jag tycker att Svenskar har bättre hälsa” (Intervju 5, se bilaga) ”Man ska ha en bra hälsa. Och göra allt för sin hälsa” (Intervju 5, se bilaga)

Respondenten uttalar sig lika många gånger i negative-prospective (13,33%), negative-retrospective (13,33%) och neutral (13,33%). Nästan alla gånger han talar i negative-retrospective är under en berättelse om hur han upptäckte att han var hästallergiker när han red. Han fick utslag och fick åka till sjukhuset. När det gäller den intervjuade pojkens uttalanden i negative-prospective går det inte att se något klart ämne han talar om när han uttrycker sig i modalitetskategorin. Den tendens man kan se är att han ofta talar om att man inte ska äta godis och andra sötsaker när han uttrycker sig negative-retrospective, men det är inte en sådan tendens att man kan säga att det i princip alltid är så. När det gäller modalitetskategorin neutral uttrycker sig respondenten ofta så när han talar om sin kropp och hur han tar hand om den. ”Min hälsa, min vikt och så” (intervju 5, se bilaga)

Belief

Precis som i de fyra tidigare intervjuerna så är doxa-affirmation den vanligaste modalitetskategorin (85,00%) när det gäller belief. Även här tror vi att det beror på att pojken berättar om självupplevda händelser och om sina åsikter inom ämnet hälsa, vilket bekräftas när vi tittar på den ursprungliga intervjun. En gång (1,67%) uttrycker sig den intervjuade pojken i doxa-negation. Det är när han berättar om att han tror att Svenskar har bättre hälsa än Somalier. När det gäller possibility (6,67%) och probability (6,67%) går det inte att någon generell trend inom något av dem. Det finns även modalitetskategorin question, vilken respondenten inte använt sig av någon gång.

Function

Den vanligaste modalitetskategorin i function är perceptive (70,00%), precis som i tidigare intervjuer. Som sagt hänger doxa-affirmation och perceptive ihop och eftersom vi redan diskuterat detta på de tidigare intervjuerna och kommer att göra så i diskussionsdelen av uppsatsen kommer vi inte att gå in mer på det här. Det finns heller ingen särskild tendens över i vilka sammanhang pojken uttrycker sig perceptive.

Respondenten uttrycker sig även i imaginative (6,67%) och signitive (23,33%) men om man ser på den ursprungliga intervjun finns det inget signifikant samband för i vilka sammanhang pojken uttrycker sig så.

Entiteter

Bra	$f=10/88$	Som för någon att må bra ska allt vara	Belief $\Rightarrow$ Doxa-affirmation
Lugnt	$f=8/88$	Som något är och det är bra	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Hälsa	$f=7/88$	Som någon tycker svenskar har	Affects $\Rightarrow$ Positive Prospective
Vård	$f=5/88$	Som någon får bra här	Affects $\Rightarrow$ Positive Prospective
Bra hälsa	$f=5/88$	Som någon här i Sverige är	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation

Bild 10, Tabell över vanligast förekommande entiteter, med exempel på vilket predikat och modalitet det förekommer med. . f = frekvens ex. $f=12/68$ betyder att entiteten förekommer 12 gånger av 68.

Entiteterna bra , hälsa och bra hälsa förekommer ofta tillsammans. ”Det är bra för hälsan”, ”man ska ha en bra hälsa”, ”och göra allt bra för sin hälsa”, ”och Sverige verkar ha en bra hälsa” (Intervju 5, se bilaga) De gånger som ordet bra förkommer i andra sammanhang är det ofta i det stycket i den ursprungliga intervjun där den intervjuade pojken jämför Sverige med Somalia. Där tar han upp saker som är bra i Sverige ”Man får bra vård i Sverige” (Intervju 5, se bilaga) och jämför med hur samma företeelse ser ut i Somalia ”I Somalia finns det inte så mycket bra vård.” (Intervju 5, se bilaga). Ordet hälsa förekommer inte så många gånger utan ordet bra, men när det gör är det i olika sammanhang. Ordet bra och bra hälsa uttrycks i modalitetskategorin doxa-affirmation i modaliteten Belief. Detta anser vi beror på att när respondenten uttrycker sig om vad som är bra är han säker på sin sak och säger att det är så här ”man ska ha en bra hälsa” (Intervju 5, se bilaga) Ordet hälsa uttrycks i positive-prospective vilket vi tror har att göra med att den intervjuade pojken talar om saker man ska eller bör göra för att få eller bibehålla en bra hälsa. Detta bekräftas även vid en titt på den ursprungliga intervjun.

Entiteten lugn uttrycks oftast i doxa-affirmation. Vilket vi antar har att göra med att det handlar om påståenden. En kontroll av den ursprungliga intervjun bekräftar detta. Den intervjuade pojken talar ofta om lugn när han jämför Sverige med Somalia. Han menar att det

är lugnt här och att det är bra för svenskarnas hälsa. ”Här i Sverige är det lugnt och det är bra för hälsan” (Intervju 5, se bilaga) Även entiteten vård nämns ofta i pojkens jämförelser av sitt hemland och Sverige. Han menar att här finns det bra vård, men det finns det inte i Somalia. Vård uttalas ofta i modalitetskategorin positive-prospective vilket ju innebär en positiv effekt i framtiden som man ju får hoppas att vård ger individen.

Sammanfattning av intervju person 5

Man kan säga att det finns tre delar i den aktuella intervjun. Pojkens jämförelser av Sverige och Somalia, hur han fick reda på att han var allergisk mot hästar och vad han gör för att få en bra hälsa. De mest förekommande entiteterna rör dessa orden och de intressantaste sakerna i modalitetskategorierna handlar om dem. Den del av dessa tre som känns mest genomgående i intervjun är jämförelserna Sverige, Somalia. Respondenten kommer gång på gång tillbaks till detta under intervjuens genomförande. Det han anser är att Sverige har bra hälsa, bra vård och helt enkelt bättre förutsättningar för en bra hälsa. I Somalia å andra sidan råder det krig och det finns inget lugn vilket ger dess invånare sämre hälsa och dålig vård.

Försöksperson 6- Kuwaitisk flicka, 19 år

Modaliteter

Modality	Category	Meaning Unit	Freq	R Freq
Affects	negative-prospective		29	23,20%
	negative-retrospective		27	21,60%
	neutral		28	22,40%
	positive-prospective		35	28,00%
	positive-retrospective		6	4,80%
Belief	doxa-affirmation		105	84,00%
	doxa-negation		5	4,00%
	possibility		2	1,60%
	probability		13	10,40%
Function	imaginative		7	5,60%
	perceptive		90	72,00%
	signitive		28	22,40%

Bild 11, modalitetsanalys från MCA.

Affects

Den intervjuade flickan använder sig inte signifikant mycket mer av någon av modalitetskategorierna i modaliteten affects. Den hon använder sig mest av är positive-prospective (28,00%). Ser man på den ursprungliga intervjun finns det inget tydligt samband i

när hon uttrycker sig så (förutom att det är en positiv effekt riktad mot framtiden). Dock kan man se att hon konstant uttrycker sig i positive-prospective när hon talar om sin nya praktikplats på skolan. Hon trivs med barnen och hoppas att få stanna där. Hon talar även i positive-prospective när hon talar om att det är bra för hälsan att röra på sig. Hon uttrycker trots det en tvekan inför idrott i negative-prospective (23,20%) eftersom hon är rädd att killarna ska komma in i omklädningsrummen när hon duschar och se henne utan slöja. Här tycker vi det är intressant att hon inte är rädd att någon ska se henne naken utan just utan slöjan. I övrigt så uttrycker hon sig mest i negative-prospective när hon talar om hur hennes föräldrar vill flytta tillbaka till Kuwait och hur dom oroar sig för henne och hennes syskon i Sverige. Respondenten berättar även att grunden till mycket av den oron ligger i att en av hennes kusiner dog av droger i Sverige.

Den intervjuade flickan talar inte så mycket i positive-retrospective (4,80%), alltså en positiv effekt som har hänt. I de fall hon uttrycker sig så finns det inget särskilt mönster att se. Det som i så fall är värt att notera är att hon inte har så många positiva minnen, vilket också framkommer i den ursprungliga intervjun. ”Jag hade många problem med klasskamrater innan, men sen jag kom hit har jag glömt allt.” (Intervju 6, se bilaga)

Belief

Precis som i tidigare intervjuer uttrycker sig den intervjuade flickan mest i doxa-affirmation (84,00%). Inte heller i denna intervjun kan man se något tydligt mönster där hon använder sig av doxa-affirmation. Hon uttrycker sig i doxa-negation (4,0%) fem gånger, vilket inte är så mycket i en så pass stor intervju. Inte heller här finns det något särskilt hon talar om när hon uttrycker sig så. Varken när det gäller probability (10,4%) eller possibility (1,6%) finns det något särskilt samband i när eller vad hon säger när hon uttrycker sig i respektive modalitetskategori. I belief kan respondenten även uttrycka sig i frågeform, något som den intervjuade flickan inte gjort någon gång.

Function

Även i den här intervjun så är perceptive, att något är säkert, den vanligaste modalitetskategorin i modaliteten function (72,00%). Eftersom vi diskuterat anledningarna till detta tidigare och kommer att göra så även i diskussionsdelen av uppsatsen kommer vi inte att göra så här. När hon uttrycker sig i signitive (22,40%) är det ofta när hon talar om känslor och

människor runt henne, till exempel kompiserna som har blivit lämnade av pojkvännen, mamma som oroar sig och så vidare.

Den intervjuade flickan uttrycker sig inte så mycket i imaginative (5,60%), men när hon gör det är det nästan uteslutande om saker hon ser runt sig och/eller funderar över. ”När jag ser på barnen springa”, ”det beror på var man har tankarna” (Intervju 6, se bilaga)

Entiteter

Bra	$f=14/175$	Som något är	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Sverige	$f=7/175$	Som någon är van att vara i	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Mår bra	$f=7/175$	Som någon tycker alla borde	Affects $\Rightarrow$ Positive Prospective
Mat	$f=6/175$	Som någon blir aldrig mätt med så	Belief $\Rightarrow$ Doxa Affirmation
Mår dåligt	$f=5/175$	Som någon ibland	Affects $\Rightarrow$ Negative Prospective

Bild 12, Tabell över vanligast förekommande entiteter, med exempel på vilket predikat och modalitet det förekommer med. . f = frekvens ex. $f=12/68$ betyder att entiteten förekommer 12 gånger av 68.

När den intervjuade flickan använder entiteten bra är det ofta i samband med må (bra) och tillsammans bildar de den tredje vanligaste entiteten. När hon använder bra för sig själv så är det ofta när hon talar om saker som hon gör eller bör göra för att må bra på ett eller annat sätt. Respondenten säger bland annat att ”det är ju heller ingen bra sak att bara gifta sig”, ”Man måste ha det bra” eller ”men nu ska jag nog bli lärare om det går bra här”. Både entiteterna må bra och må dåligt används när hon talar om hur hon själv eller människor runt henne mår.

Den näst vanligaste entiteten är Sverige. När den intervjuade flickan talar om Sverige handlar det allt som oftast om hur hennes föräldrar vill flytta från Sverige till Kuwait, något som flickan absolut inte vill ”Jag är van att vara här i Sverige. Nästan som att jag är född här.” (Intervju 6, se bilaga) Hon talar även om föräldrarnas oro att barnen ska börja röka eller ta droger om de stannar i Sverige.

Entiteten mat förekommer i stort sätt enbart i ett stycke av intervjun där respondenten talar om vilken mat de äter hemma. ”Hemma hos oss äter vi arabisk mat, mycket mat.” (Intervju 6, se bilaga). Den intervjuade flickan berättar om att maten egentligen är ganska onyttig, men att de är vana att äta mycket. Hon berättar även hur de inte blir mätta när de äter

”svensk” mat hemma hos morbrorn som är gift med en svensk kvinna. ”Vi blir aldrig mätta med sån mat. Så måste vi gå och köpa mat. (Intervju 6, se bilaga)

Sammanfattning av intervjuperson 6

Det som går som en röd tråd genom den intervjuade flickans berättelse är hur hon inte mådde bra tidigare och inte trivdes. Nu har hon fått en praktikplats på skolan och ska utbilda sig till lärare, något som har gjort henne lycklig. Samtidigt har hon en oro över sig eftersom hennes föräldrar vill flytta tillbaks till Kuwait, något som hon absolut inte vill. Detta märks även i modalitetsanalysen då flickan uttrycker sig i negative-retrospective när hon talar om hur hon mådde tidigare och i positive-prospective när hon talar om barnen och sin praktikplats på skolan. När hon glider in på hur hennes föräldrar vill flytta från Sverige talar hon i negative-prospect. Även i de vanligaste entiteterna märker man att detta är den centrala berättelsen då hon talar om att må bra, må dåligt och Sverige.

Sammanfattning av alla intervjupersoner

Modalitetsanalys

Det starkaste sambandet mellan alla intervjuerna i modalitetsanalysen, som vi redan nämnt, är det som vi finner i modaliteterna belief och function. I de båda modaliteterna är den vanligaste kategorin doxa-affirmation respektive perceptive. Doxa-affirmation innebär att intervjupersonen uttalar sig på ett säkert sätt utan tvekan. Perception innebär att personen uttalar sig på ett konkret sätt som inte lämnar något utrymme för ytterligare frågor. Alla de intervjuade personerna har en stark majoritet av de två nämnda kategorierna. Vi tror snarare att detta beror på att vi har bett våra intervjupersoner tala fritt om deras åsikter och upplevelser av hälsa än att alla intervjupersonerna är väldigt självsäkra i sina uttalanden. En annan förklaring till detta kan vara att vi har intervjuat barn, vilka ofta illustrerar påståenden med en självupplevd berättelse.

Som vi nämnde i början av resultatdelen har vi kontrollerat modaliteten will trots att vi i inledningsskedet valde bort den. Anledningen till att vi ändå kontrollerar den är dels för att se om det finns något av intresse där och dels för att granska vår egen bedömning av vilka modaliteter som var relevanta för vår studie. I will fann vi inga resultat som var av sådan karaktär att de skulle tillföra något avgörande till vår studie. Alla barnen uttryckte sig mest i modalitetskategorin engagement vilket vi anser kan förklaras med att de berättar om självupplevda händelser. I de andra kategorierna fanns inget som avvek på något sätt.

Entiteter

Just familjen verkar spela en viktig roll för många av de intervjuade. I princip alla nämner sin familj eller släktingar på ett eller flera ställen under intervjun. I vilken modalitetskategori de nämner dem i varierar. Pojken vars pappa kommer att bli utvisad talar om sin pappa i negative-prospective, en negativ effekt i framtiden, men om sin mamma i positive-prospective, en positiv effekt i framtiden. Sen har vi flickan från Kosovo som talar om sina släktingar och deras hårda liv i det krigsdrabbade Kosovo i modalitetskategorin neural, det vill säga neutralt eller helt utan effekt. Och så vidare.

Alla intervjupersoner har med hälsa, antingen direkt eller indirekt, bland sina vanligaste entiteter. Detta har vi dock inte lagt särskilt mycket vikt vid eftersom intervjuerna handlar om hälsa. Första frågan till alla som blivit intervjuade är ”Vad tänker du på när jag säger hälsa?”. De intervjuade barnen bor i Rosengård i Malmö (området finns beskrivet tidigare i uppsatsen), ett område med otroligt många kulturer. Trots att några av de barn vi intervjuat var födda i Sverige så var det få, om ens någon, av dem som talar helt ren svenska utan brytning. Detta gjorde att många av dem gärna upprepar sig och oss. Vi tror att dessa två faktorer har spelat in en hel del i vilka entiteter som förekommer mest.

Diskussion

Syftet med undersökningen var att se om det finns några kulturella skillnader i uppfattningen av hälsa, både i sjukdomstillstånd och av vardagshälsa. För att ta reda på detta har vi intervjuat barn med olika etnisk bakgrund för att se vad deras uppfattning av hälsa är. Den gemensamma nämnare vi finner i alla de utförda intervjuerna är att alla de intervjuade barnen talar om vikten av att äta bra samt att röra på sig. Trots att detta är den enda riktigt gemensamma nämnaren vi kan finna i de olika intervjuerna har vi valt att inte lägga tyngdpunkten här. Anledningen till detta resonemang är att vi tror att oavsett vilken samhällsklass, åldersgrupp eller etnisk bakgrund vi hade valt att fokusera på hade vi fått fram dessa två faktorer. Detta eftersom vikten av att äta bra och röra på sig debatteras ständigt i media, skola och i samhället som stort. Vi vill därför inte påstå att vi har kommit fram till något övergripande resultat som kan sägas gälla alla deltagare i studien. Dock vågar vi påstå att vi

har fått fram många intressanta individuella beskrivningar av vad hälsa innebär, och i flertalet av intervjuerna, med en kulturell infallsvinkel.

Respondenterna har på flera ställen uttryckt sig om saker som de anser vara av vikt när det gäller hälsa. Dessa svar har ofta förvånat oss eftersom när vi tänker på hur hälsa generellt sett upplevs i samhället har svaren varit långt ifrån detta. Två av intervjuerna har särskilt avvikit från denna norm (intervju 4 och 6) då de har kommit att kretsa mer kring händelser i intervjupersonernas liv. Intervju 4 kom att handla om hur respondentens pappa satt i fängelse och skulle utvisas vid sin frisläppning, något som gjorde den intervjuade pojken ledsen. Intervju 6 kretsade mest om hur respondentens föräldrar ville flytta hem till Kuwait, något som hon inte ville. I de båda nämnda intervjuerna var det så att respondenten själv konstant återknöt allt vi talade om till respektive händelse i sitt liv. Frågan vi ställer oss här är om respondenterna valt att prata om detta för att de tycker det har med hälsa att göra eller om dom hade tagit upp det även om vi frågat om något helt annat. Det är mycket möjligt att de anser att respektive händelse påverkar deras hälsa. Pojken i intervju 4 berättar hur han är ledsen och gråter varje kväll på grund av pappans stundande utvisning. Samma sak gäller för flickan i intervju 6 eftersom hon inte vill flytta till Kuwait utan stanna i Sverige och utbilda sig till lärare. Båda situationerna verkar ju stressande och påverkar hur de mår varför man kan koppla dem till hälsa.

Som vi nämnt tidigare i uppsatsen är syftet med en kvalitativ intervju att få respondenterna att tala fritt om sina upplevelser och åsikter. Detta har varit vårt syfte och på grund av detta blir det oftast så att intervjupersonerna överlag, och barn i synnerhet kompletterar ett påstående med en självupplevd berättelse. När en respondent berättar något självupplevt eller uttalar ett påstående är den personen ju säker på att det är så. Till följd av detta är vår åsikt att anledningen till att doxa-affirmation (att något är säkert) och perceptive (att en händelse är säker) är de vanligaste modalitetskategorierna i sina respektive modaliteter är en naturlig följd av intervjusättet. Vi tror även att det faktum att vi intervjuat barn har påverkat den förekomst av doxa-affirmation och perceptive som trots allt finns. Detta eftersom barn ofta uttrycker sig i jag eller vi form och, som sagt, gärna talar om självupplevda händelser. MCA har aldrig tidigare använts på intervjuer utförda på barn, varpå det inte finns några befintliga studier att jämföra med. Det får som följd att de påståenden om förekomsten av doxa-affirmation och perceptive enbart är ett resultat av våra erfarenheter från den utförda studien, och som i nuläget inte kan bekräftas av andra utförda studier.

Vi har en del felkällor i undersökningen, även om vår åsikt är att ingen av dem är av sådan karaktär att de påverkar utfallet av studien som sådan. Vi har valt att redovisa de, enligt vår åsikt, de två starkaste felkällor som finns i punktform.

- MCA. Det datorstöd vi har använt i analysen av intervjuerna, MCA, är ett program skapat för kortare intervjuer eftersom analys processen med längre intervjuer blir orimligt lång. Detta insåg vi dock inte förrän en bra bit in i analysprocessen. Ett program som är lämpligare vid längre intervjuer är Sfinx.
- Kvalitativa intervjuer. Kvalitativa intervjuer är väldigt fria eftersom man vill få intervjupersonen att tala fritt. Vi ser dock en eventuell felkälla eftersom det blir svårt att få respondenterna att ”hålla sig till ämnet” när det är så fritt. Det försvårar även processen att bedöma vad som hör till intervjuämnet och ej. Hade vi istället använt oss av en kvantitativ metod hade det å andra sidan blivit för styrt och vi hade fått fram bara det vi själva ville.

Det är vår åsikt att man kan, om man vill, få fram otroligt många tolkningar och reflektioner av den undersökning vi har utfört. Vi har dock varit försiktiga i våra tolkningar eftersom vi inte vill riskera att dra förhastade slutsatser. En tendens vi ser hos i princip alla de intervjuade barnen är att de har en väldigt världsomfattande syn på hälsa. Flera av intervjupersonerna talar en hel del om Sverige, och några av dem gör jämförelser med sitt hemland och situationen för de som bor där. Nästan alla konstaterar på ett eller flera ställen i sin intervju att de tror att Sverige har en bättre hälsa, renare luft, vatten och är lugnare än det är i deras hemland. Två av intervjupersonerna talar mycket om Sverige för att de vill bo kvar här och inte vill flytta till sitt hemland. Intervjuperson 4 pappa sitter i fängelse och när han kommer ut kommer han med största sannolikhet att avvisas. Alltså har den intervjuade pojken ett avvisningshot hängande över sig hela tiden, något som han nämner genom att berätta att han gråter varje kväll eftersom han vill stanna i Sverige. Intervjuperson 6 familj vill flytta hem till Kuwait, något som flickan inte alls har lust till. Hon vill stanna i Sverige och utbilda sig till lärare och inte åka till Kuwait där hon kommer att behöva gifta sig. Den intervjuade flickan är trots allt nitton år vilket får oss att undra varför hon inte ens överväger att stanna kvar i Sverige själv. Men som hon säger, ”han kan inte åka halva och lämna halva kvar” (intervju 6, se bilaga) De intervjuade barnen uttrycker sig ofta med en medvetenhet om hur olika människor i världen har det. Flickan i intervju 2 talar tillexempel om sitt hemland Kosovo där det är, som hon uttrycker det, katastrof. Samtidigt poängterar hon att även om det är hemskt i Kosovo så finns det de länder som har det värre. Det vi tycker oss se i alla de sex intervjuade barnen är att de nämner världen, oftast i form av sitt hemland, när de talar om hälsa. Att de har en form av

solidaritetskänsla med sitt hemland. Vi tycker det skulle vara intressant att se hur svenska barn beskriver hälsa, vilka skillnader och likheter som finns. Våra förslag på uppföljande studier inom ämnet är antingen att jämföra den befintliga studien med en likadan utförd på svenska barn eller en jämförelsestudie med äldre invandrare.

Att utföra studien har varit väldigt lärorikt och intressant. Det som nästan varit mest spännande är att utföra ett pionjärbete, eftersom ingen använt MCA på intervjuer med barn förut. Alla de intressanta och varierande svar vi fått har även de bidragit till att studien varit så givande att arbeta med.

Referenser

Cassell, C, Symon, G, (red.) "*Qualitative Methods in Organizational Research A Practical Guide*", 1997, Sage Publication. Trowbridge.

Diener, E, Suh, E, (red.) "*Culture and Subjective well-being*", 2000, The MIT Press, Cambridge.

Lindén, J, Szybek, P, (red.) "*Validation of Knowledge Claims in Human Science*", 2003, L'Interdisciplinaire, Lyon Limonest.

Magne Holme, I, Krohn Solvang, B, "*Forskningsmetodik Om kvalitativa och kvantitativa metoder*", 1997, Studentlitteratur, Lund.

Matsumoto, D, "*Culture and Psychology people around the world*", 2000, Wadsworth, Belmont.

Maykut, P, Morehouse, R, "*Beginning qualitative research a philosophic and practical guide*", The Falmer Press, London.

Kvale, S, "*Den kvalitativa forsknings intervjun*", 1997, Studentlitteratur, Lund.

Sages, R, (red.) "*Papers and Articles on Meaning Constitution Analysis*", okänt, okänt, okänt,

Starrin, B, Svensson, P-G, (red.) "*Kvalitative metod och vetenskapsteori*", 1994, Studentlitteratur, Lund.

Trost, J "*Kvalitativa Intervjuer*", 1997, Studentlitteratur, Lund.

Willig, C, "*Introducing qualitative research in psychology-adventures in theory and method*", 2001, Storbritannien.